

ΠΑΝΩΡΑ

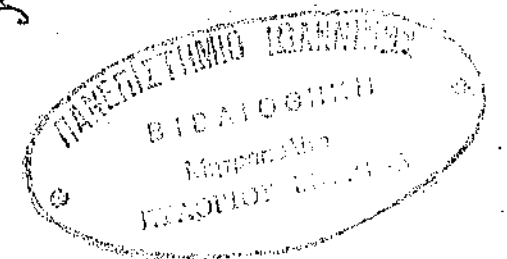
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

—1863—

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1862 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1863.

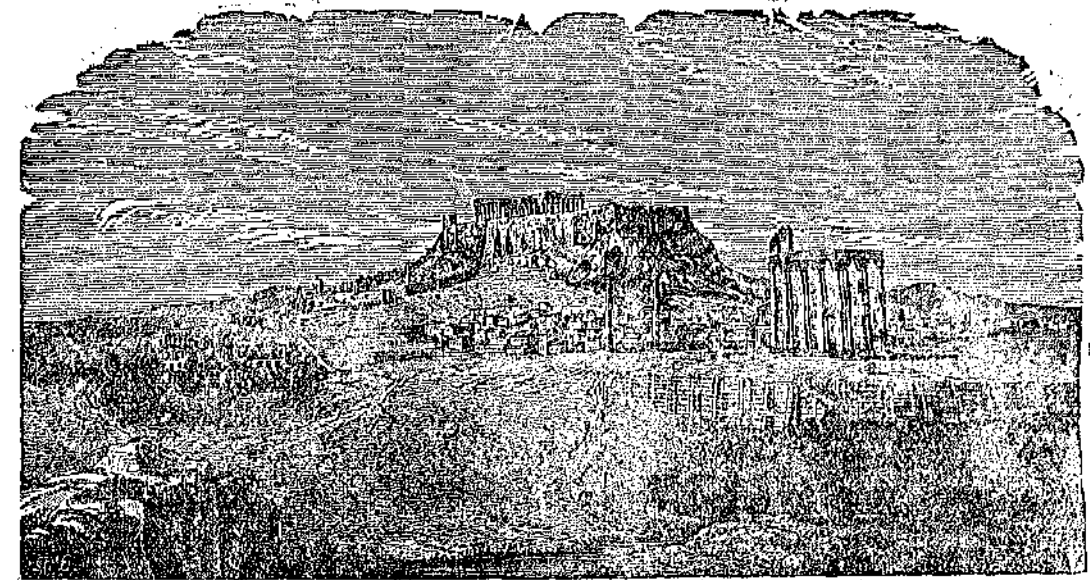

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΝΩΡΑΣ.

(Ὁδὸς Περαιῶς.)

1863.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΙΟΥΛΙΟΥ, 1862.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 296.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΤΙΧΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ (*).

Α'.

ΠΡΟΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΕΖΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες δὲν ἐξεφώνουν ἐν τῇ καθημερινῇ των συναναστροφῇ τὰς λέξεις κατὰ τὴν ποιητικὴν ποσότητα, ἀλλὰ κατὰ τὸν τόνον τῶν συλλαβῶν.

Τὰ σχόλια εἰς τὸ τοῦ Περικλείου ἐγχειρίδιον περὶ μέτρων καὶ ποιημάτων λέγουσι τὰ ἑξῆς: «δεύ-
» τερὸς τρόπος τῶν τῆν βραχεῖαν εἰς μακρὰν ἀνα-
» φερόντων, ὁ διὰ τῆς ὀξεύας. Αὕτη οὖν ἡ ὀξεύα ἐ-
» πικειμένη τινὶ τῶν βραχέων μηχανεῖ· ὡς ἐπὶ τοῦ
» Ἰλιάδ. μ. 208.

(*) Ἡ πραγματεία αὕτη συνεγράφη Ἑλληνιστὶ καὶ ἐ-
στάλη ὑπὸ τοῦ ἐν Πέστη οὐγγρου καθηγητοῦ Κυρίου Ἰω.
Τέλλου βαθέως ἐγνώσαντος εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, ὡς
ἐκ ταύτης καταφαίνεται καὶ εὐχερῶς χρωμένῃ αὐτῇ. Κα-
ταχωρίζομεν δὲ τὴν διατριβὴν ἀπαράλλακτον. Σ. Π.

Ἰδοὺ καὶ ἡ συνοδούουσα τὴν πραγματείαν ἐπιστολή.

Πέστη τῇ 4[13] Ἰουνίου 1862.

Ἑλλογιμώτατε καὶ εὐγενέστατε Κύριε!

Ἐν τῇ 282 φυλλαδίῳ τῆς πολυτίμου Πανδώρας ἐξε-

Τρῶες δ' ἐβρίγησαν ἐπεὶ ἶδον αἰόλον ὄφιν.

«Ἰδοὺ δὲ τελευταῖος τοῦς πυθρίγιος (υυ) μὲν ὕ-
» πάρχει· ἐπειδὴ δὲ τὴν ὀξεύαν ἔχει ἐπικειμένην ἐπὶ
» τοῦ Ο, ἀντὶ τροχαίου (-υ) παρελληπται, τῆς δ-
» ξείας μηχανούσης τὸ Ο... Ἡ οὖν ὀξεύα τοιαύ-
» τὴν ἔχει φύσιν καὶ δυνάμιν, ὡς ἐπικειμένη ἐπάνω
» βραχεύας, μηχανεῖν αὐτήν.» (Σελ. 169. ἐκδ. Γατ-
σφορδ, Λιψία. 1832).

Ἐντεῦθεν συμπεραίνειν ὅτι οἱ ποιηταὶ τὰς βραχεύας,
τὰς ἔχουσας τὴν ὀξεύαν μόνον, διὰ τοῦτο μετεμειρί-
ζοντο ἀντὶ μακρῶν, διότι τοιαῦται συλλαβαὶ ἐξετεί-
νοντο ἐν τῇ καθημερινῇ ὁμιλίᾳ.

Τὰ τοῦ Ομήρου δεικνύουσι καὶ ἀνάπαλιν, ὅτι τὰ
τελευταῖα μακρὰ φωνήεντα ἐν τῇ θέσει τοῦ στίχου,
ἀρχομένης τῆς ἀκολουθοῦσης λέξεως ἀπὸ φωνήεντος
(λοιπὸν ἐν τῇ αὐτῇ καλουμένην χασμωδίᾳ), ἐλαμβά-
νοντο ἀντὶ βραχέων π.χ.

φράσατε τὴν λύπην, ἐπὶ δὲν ἐννοεῖτε τὴν γλῶσσαν ἐν ᾗ ἐγ-
ράφη ἡ πεμφθεῖσα ὑμῖν πραγματεία μου περὶ τῶν τοι-
κῶν καὶ ὁμοιοκαταληκτοῦντων στίχων τῆς Ἑλληνικῆς ἀρ-
χαιότητος.

Τοῦτο παρεκίνησέ με νὰ συγγράψω καὶ Ἑλληνιστὶ ταύ-
την τὴν πραγματείαν, ἥτις ὅμως περισσότερα περιέχει ἐκ
τῶν ἀρχαίων ποιητῶν τεκμήρια ἢ τὰ οὐγγρικὸν μου πρῶ-
τότυπον, τοῦ ὁποίου ἤδη ἡ δευτέρα ἐκδόσις ἐκδόσις.

- Π. α, 57. «Οι δ' ἐπεὶ οὐκ ἔγνωσαν...»
 » 54. «εἰ δ' ἄ μοῦ πόλεμος τε δαμῶ...»
 » 160 «... οὐτ' ἀποκρίσσει, οὐδ' ἀλεγεινός...»
 » 6, 88 «νήπιος, οὐδὲ τὰ πρὸς αὐτὸν...»
 » 307 «Καὶ ἡ ὑπὸ πλατανίστην, ὅθεν...»
 » γ, 148 «... πεπνυμένω ἄμφω...»
 » 233 «ὅλκιμ' ἐν ἡμετέρῳ...»
 » ε, 338 «ἀμβροσίον διὰ πέπλου, ὅν οἱ...»
 » 636 «ἐν πάλαι ἡμετέρῳ, ἐπεὶ οὐκ...»

Ὅπου τὸ μακρὸν ἢ καὶ αὐτὸ καὶ οὐ καὶ εἰ τῆς ληγούσης βραχύνεται.

Εἰς τὸς τοῦτο τὰ τοῦ Ὀμήρου ἐπὶ μεταβάλλουσι πολλάκις καὶ τὸ αὐτὸ ὑποτακτικῆς εἰς α. π.χ. ἀντὶ τοῦ ἡμῶν, ἐγείρωμεν ἔχουσιν ἔομεν ἐγείρωμεν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἀπαγγέλλοντες τὰ ποιήματά των οὕτω βραδύως ἐβράχυναν τὰς μακράς, χωρὶς νὰ σκανδαλισθῶσι τὰ ὅσα τῶν ἀκροατῶν, καταλαμβάνονται αὐτόθεν, ὅτι αἱ κατὰ τὴν ποιητικὴν ποσότητα μακρὰ συλλαβαὶ δὲν ἐξετείνοντο ἐν τῇ καθημερινῇ τοῦ πλήθους γλώσσῃ, καὶ ὅτι οἱ πολλοὶ δὲν ἔκαμνον προφορικὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν ποιητικὴν ποσότητα μακρῶν καὶ βραχέων φωνηέντων.

Τοῦτο ἀποδεικνύουσι καὶ τὰ προλεγόμενα τοῦ Λογγίνου εἰς τὸ τοῦ Ἱφικράτους ἐγχειρίδιον (σελ. 147), ὅπου ἀναγινώσκουμεν τὰ ἐξῆς: «Πολλὰ τῶν μέτρων συμβέβηκεν ἀποκρύπτεσθαι σιωπώμενα ἐν τῇ κατὰ πέτρην ῥήσει. Ἦβροι γοῦν ἂν τις παρὰ Διὸς μοσθῆναι τῇ ῥήτορι στίχον ἡρώϊκον κεκαυμένον, ὅς ἡδυνήθη λαοῖν, διὰ τὸ πέτρῃ οὐσαν τὴν προφορὰν... φησὶ γοῦν»

Τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίπολιν πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἑλλάδα ἐλθὼς Φίλιππος, (περὶ τοῦ στεφάνου 273.)

Ἐξ ὧν τούτων ἀναμφιβόλως ἀκολουθεῖ, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὠμίλουν κατὰ τὸν τόνον, καὶ οὐδ' αὖτε κατὰ τὴν ποιητικὴν ποσότητα.

Β.

ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΝΙΚΟΙ

Ποία ὑπῆρξε λοιπὸν ἡ προφορὰ των ὡς πρὸς τοὺς στίχους; Πρέπει νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς δημοτικῆς ποιήσεως. Ἡ τεχνικὴ ποίησις ἐνερμελίωθη εἰς τὰς κατὰ τὴν ποσότητα μακράς καὶ βραχείας συλλαβὰς, καὶ τὸ μαρτυρεῖ ἡ τῆς ποιήσεως ἱστορία, ἡ παρὰ τὴν ποσότητα ἡμῶν τοὺς ἐφευρετάς τοῦ ἐκείνου εἶδους τῶν ποιητικῶν κατὰ τὴν ποσότητα μέτρων. Οὕτω λ.χ. ὁ Πανσενίας (Φωικὴ ε', 7) ἀποδίδει τὴν τοῦ ἐξαμέτρου ἐφεύρεσιν τῇ φημονῇ ἢ τῇ ὀλῆν. Περὶ τοῦ πενταμέτρου ὡς τεχνικοῦ σύρματος λέγει ὁ Τερεντιανὸς (στ. 1721).

Pentametrum dubitant quis primis finxerit auctor,
 Quidam non dubitant dicere Callinum.

Τὸ ἱκεῖν οὗτος ὁ ἐφευρετὴς ἢ τοῦλάχιστον ὁ πρῶ-

τος συγγραφεὺς λέγεται ὁ Ἀρχίλοχος, κατὰ τὸ τοῦ Ὀρατίου (Ἔπιστ. β'. 3, 80).

Arctilochum proprio rabies atque iambus

Καὶ οὕτω παντὸς εἶδους στίχοι εἶχον τοὺς ἐφευρετάς των, ὅτε ἀρκετῶς ἀποδεικνύει τὴν κατὰ τὰς ποσότητας μετρικὴν ποίησιν εὐρηματικῆς τέχνης γενέσθαι.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δῆμος δὲν ὠμίλει κατὰ τὴν ποσότητα, ἀλλὰ κατὰ τὸν τόνον τῶν συλλαβῶν, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἔχον τῆς τοῦ δῆμου προφορᾶς εὐρίσκονται καὶ ἐν τοῖς τεχνικοῖς ποιήμασι, φαίνεται ὅτι τὰ δημοτικὰ τραγούδια, ὡς ἀπαιτῶν τῆς φύσεως ἐκροῇ, μόνον κατὰ τὸν τόνον ἤχησαν. Καὶ τῷ ὄντι, ἀπὸ τῶν ἐστὶν ὅτι ὁ κοινὸς ὄχλος ἐτραγουδῆσε κατὰ τὴν τεχνικὴν ποσότητα τὰ διάφορα τοῦ ἄσματος, τὰ ἐνέχοντα εἰς τὴν καθημερινὴν τοῦ ἀσχυλίου π.χ. ὁ μολωνὴς τὰ ἐπιμύθια, ὁ ὑφαντὴς τὴν ἑλινον, ἡ τροφὸς τὰς καταβαυκαλίας (τὰ νανουρίσματα), ὁ θηριστὴς τὴν λιτερίαν, ὁ βουκόλος τὴν βοσκίαν (Ἀθήναιος ιδ'. 648—649), ὁ τρυγοπατὴρ τὸ ἐπιήριον, ὁ κωπηλάτης τὰ ἐρετικά, ὁ ποιμὴν τὰ ποιμνικά καὶ ὁ χοροεσκήτης τὰ συβωτικά. (Πολυδεύκης δ', 56.)

Διὰ ταύτην τὴν τῆς δημοτικῆς ποιήσεως ιδιότητα οἱ μὲν ἀρχαῖοι κοινὰ ἀπολείπουσι πολλάκις τὰ κατὰ τὴν ποσότητα μέτρον «τὸν γὰρ βίον μιμούμενοι, θέλουσι δοκεῖν διαλελυμένως διαλέγεσθαι, καὶ μὴ ἐμμέτρως.» (Ἱφικράτους σελ. 32.) Ὁ δὲ Διονύσιος δ' ἐξ Ἀλικαρνασσοῦ (περὶ συνθέσεως ἐνομάτων δ'. 28) ἀναφέρειν τρεῖς στίχους τῆς ἱλιάδος (μ. 433—435) λέγει ὅτι διὰ μεταθέσεως σχηματίζει ἐξ αὐτῶν στίχους προσωδικούς, ὁμοίους ἐκείνοις τοῦ Εὐφορίωνος:

Οὐ βέβηλος, ὡς λέγεται, τοῦ νέου Διονύσου,
 Κἀγὼ δ' εἰς ἐσπερίης ὥρησιν ἦλθον,
 Ὅδεύων Πηλοισιάνην κνεράων παρὰ τέλμα.

Περὶ τούτων καὶ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἱφικράτους λέγει: «τατράμετρα ταῦτα εἶναι προσωδικά.» (Ἱφικράτους σελ. 115). Τί σημαίνουν ἐνταῦθα οἱ προσωδικοί στίχοι, τὰ προσωδικὰ μέτρα; Κατὰ τὰ σχόλια εἰς τὴν τοῦ Διονυσίου Ὁρακίου γραμματικὴν «διακρίνονται αἱ προσωδικαὶ εἰς τέσσαρες,» εἰς τόνους, εἰς χρόνους, εἰς πνεύματα καὶ εἰς πλά. «Οἱ.» Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σημαίνωσιν αἱ ἀνέταροι τοῦ Ἀλικαρνασσοῦ καὶ τοῦ Ἱφικράτους λέξεις (προσωδικοί, προσωδικά) τὸν μακρὸν ἢ βραχὺν χρόνον, τουτέστι τὴν ποσότητα τῶν συλλαβῶν διότι πάντα τὰ τεχνικὰ μέτρα ἦσαν κατὰ τὴν ποσότητα ἐσχηματισμένα ὅθεν περιττόν τι καὶ ἀνάτην ἠθέλων εἰπεῖν, ὅτι διὰ τῆς λέξεως προσωδικῆς τὰς μακράς ἢ βραχείας ἐσημαίνων. Ἐξ οὗ προέρχεται ὅτι περὶ τονικῶν ὀμιλοῦσι στίχων, ὀμιλοῦντες νὰ δια-

κρίνωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν ποσότητα ἐσχηματισμένων.

Τοιοῦτους στίχους ὠνόμασεν ἡδὴ ὁ μὲν σχολιαστὴς τοῦ Ἱφικράτους πολιτικούς ἢ λογοειδέας, (σελ. 179. 481.), ὁ δὲ Εὐστάθιος δημοτικούς (Ιλ. α, 10). Καὶ τοῦτο τὸ εἶδος ἐξενέκα ἔλιγον κατ' ὀλίγον τοὺς τεχνικούς ἢ κατὰ τὴν ποσότητα ἐσχηματισμένους.

Εἶναι μὲν βέβαιον ὅτι ἔνοι τῶν Ἑλλήνων, ὡς ὁ Τζέτζης, ὁ Πλανούδης, ὁ Ἀλλάτιος, δυσχερῶς παρεπονήθησαν διὰ τὴν ἀμέλειαν τῶν τεχνικῶν μέτρων, ἰδόντες καταβυζιζόμενα αὐτὰ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ διὰ τοῦτο καὶ βαρβάρους ἐκάλουν τοὺς συγγραφὰς τῶν δημοτικῶν στίχων. Ἀλλὰ ἐννέπει νὰ τὸ λάβωμεν κατὰ τὴν λέξιν, ἐπειδὴ τέλος πάντων καὶ αὐτοὶ ὑποτάξαντες ἐαυτοὺς εἰς τὴν συνήθειαν τοῦ πλήθους, ἔγραψαν πολιτικούς στίχους.

Ἐξ ὧν τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένον φαίνεται ὅτι οἱ κατὰ τὸν τόνον στίχοι εἶναι ἰδιοκτησία τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαϊότητος καὶ ὅτι ἐξ ἐνός τοῦ μεσαιῶνος δάκνουν, ὡς οἱ ἐχθροὶ φωνῶντες ἢ ἐπιπολαῖες καὶ προπετῶς κρίνοντας διςχορίζονται.

Ἄλλοι ὅμως ἐξ ἀντιπαθείας κατὰ τῶν τοιούτων στίχων δὲν εὐρίσκουσιν ἐν αὐτοῖς οὐδὲμίαν ἁρμονίαν, διότι (οὕτω στοχάζονται) ἀπουσία τῆς ποσότητος λείπει ἢ τῶν μακρῶν καὶ βραχέων ἀλλαγῇ, ἢ οὐδ' αὖτε ἀντικατασταίνει ὁ τόνος, ἐπειδὴ ἐκάστη λέξις ἔνα μόνον ἔχει τόνον, ὥστε ἡ πολλὰ μεγάλη ἑλλειψὶς τῶν ἐκτεννομένων φωνηέντων ἀνυπόφερτον κάμνει τὴν προφορὰν.

Ἀς μελετῶσιν οἱ τοιαῦτα νομίζοντες τοὺς ἐπομένους στίχους τοῦ Σοφοκλέους (Οἰδίπ. ἐπὶ Κολωνῷ) ὡς ὁ τόνος ἀποκρίτως συμπίπτει μετὰ τῆς ποσότητος.

40. ἢ πρὸς βεβήλους ἢ πρὸς ὀλοῖαν θῆαν.
 24. τὰς γοῦν Ἀθήνας οἶδα, τὸν δὲ χώρον αὐ.
 33. ὡς ἐπὶ, ἀκούων τῆς ἐπὶ τῇ ἐμῇ.
 52. τίς δ' ἐσθ' ὁ χώρος; δῆτ', ἐν τῷ βεβήκαμεν;
 65. καὶ κάρτα, τοῦδε τοῦ θεοῦ γ' ἐπώνυμοι.
 76. γενναῖος, ὡς λέγοντι, πλὴν τοῦ δαίμονος.
 269. ὡς οὐνεκ' ἐκφοβῶ με· τοῦτ' ἐγὼ καλῶς.
 299. ἢ καὶ δοκεῖτε τοῦ τυφλοῦ τιν' ἐντροπῆν.
 394. νῦν γὰρ θεοὶ σ' ὀρθοῦσι, πρόσθε δ' ὄλλουσιν.
 453. μαντεῖ' ἀκούων συννοῶν τε τὰς ἐμῇ.
 554. ἐν ταῖς δ' ἀκούων μάλλον ἐπετίσταμαι.
 650. οὐτοὶ σ' ὅφ' ἐρχομαι, ὡς κακὸν, πιστεύομαι.
 728. ἄνδρες χυθὸς τῆς δ' ἐγγενεῖς οἰκίτορες.
 915. τὰ τῆς δὲ τῆς γῆς κέρ', ὡδ' ἐπειτεσσάν.
 1004. καὶ τὰς Ἀθήνας ὡς κατὰκηνται καλῶς.
 1107. ποῦ δῆτα; ποῦστον;—αἰδ' ὅμοι' ἐπὶ πλάττομεν.
 1207. μηδεὶς κρατεῖται τῆς ἐμῆς ψυχῆς ποτὶ.
 1368. αἰδ' ἄνδρες, οὐ γυναῖκες, εἰς τὸ συμπονεῖν.
 1432. καὶ μὴ μ' ἐπίσχευ γ'. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἦδ' ὁδός.
 1620. ὁ δ' ὡς ἐπὶθεῖται ἐν θεῷ καλούμενος.

Ἐνταῦθα πανταχοῦ καίται ὁ τόνος ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν ποσότητα μακράς συλλαβῆς, ἐκτὸς τῆς ἐποίας

μόλις εὐρίσκεται ἄλλη μακρά. Οὗτοι οἱ στίχοι εἶναι λοιπὸν ἀποκρίτως τονικοί. Ἀλλὰ τυγχάνουσι διὰ τοῦτο χειρότεροι ὄντες τῶν ἄλλων; Ἀρὰ γε θέλομεν καταφρονῆσαι ἐν τῇ σημερινῇ γλώσσῃ, ὅτι θαυμάζομεν εἰς τὴν ἀρχαίαν;

Γ.

ΣΤΙΧΟΙ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΚΤΟΥΝΤΕΣ.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον καὶ στίχους ὁμοιοκαταληκτοῦντας. Τοῦτο θὰ δειξῶ ἐκ διαφόρων ποιητῶν καὶ πεζογράφων κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.

Τὰ τοῦ Ὀμήρου ποιήματα περιέχουσι στίχους, ὡς ἡ τομὴ τοῦ μέσου ὁμοιοκαταληκτεῖ μετὰ τῆς παραληγουσῆς καὶ ληγούσης τοῦ τέλους, οἷον:

ἱλιάδος.

- β, 220. ἔχθιστος δ' Ἀχιλλεὺς
 μέλισσ' ἦν ἡδ' Ὀδυσσεύς.
 475. βραχὺ διακρίνωσιν,
 εἰ καὶ νομῶν μὴ γένοιτο.
 γ, 84. ὡς ἐπὶ οἱ δ' ἐσχέοντο
 μάχης ἀνεψ' ἑλόντες.
 ε, 3. Ἀργεῖοισι γένοιτο
 ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄριστον.
 ζ, 343. τὸν δ' Ἰσθμὸν μύθοισι
 προσήδα μελιγέροισι.
 ο, 392. Ἰλλίω ἐπ' ἔχθιστον
 καὶ Ἑρμῇ δινέεντι.
 Ὀδυσσεύς.
 α, 40. ἐκ γὰρ Ὀρίστου
 τίς ἐσσεύεται Ἀτρεΐδου.
 397. αὐτὰρ ἐγὼν οἴκῳ
 ἀναξ' ἐσσημ' ἡμετέροισι.
 δ, 684. μὴ μνηστῆρας
 μετ' ἄλλοι' ὀμιλήσαντες.
 ε, 499. ἐκ μὲν Κρητῶν
 γένος εὐχομαι εὐρεῖσθαι.
 π, 353. ἴσθια τε στέλλοντες
 ἱερεῖα τε χερσὶν ἔχοντες.

Πολλοὶ τῶν τοῦ Ὀμήρου στίχων ὁμοιοκαταληκτοῦσι μετ' ἄλλήλων, π.χ.

ἱλιάδος.

- α, 96. τοῦνεκ' ἀρ' ἄλγεα δύναν ἐκχέλος ἦδ' ἐπὶ δώσει,
 οὐδ' ἐγὼ πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λογιὼν ἀπώσσει.
 β, 87. ἴσθια δύναν εἶσι μελισσῶν ἀδινάων,
 πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰετὶ νέον ἐρχομένων.

Τοῦτους τοὺς στίχους ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς ποιήσεως Ὀμήρου ἐν τοῖς τοῦ Πλουτάρχου λέγων (β', 35). «Ὅταν εἰς ἐνόμενα ὁμοίως κινούμενα λήγῃσιν αἱ περιόδου ἢ τὰ κῶλα, καὶ ταῦτα εἰς πτώσεις ὁμοίας, ὁμοιοπτώτων» τοῦτο ἰδίως ἐνομαζέται· οἷον ἐστὶν ἡδὴ ἔθνη καὶ π.τ.λ. Τὰ δὲ εἰρημένα καὶ τὰ τοιαῦτα μάλιστα προστίθεται τῷ λόγῳ χάριν καὶ ἡδονήν.»

ἱλιάδος.

- β, 737. τῷ δ' ἄμα τεσσαράκοντα μέλαινα νῆες ἔποντο.
 οἱ δ' Ἀργεῖοι ἔχον καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο.

- ζ, 303. ὅσῃκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠυκόμοιο,
εὐχομένη δ' ἤρπτο διὸς κοῦρη μέγαλοιο.
ι, 236. Ζεὺς δὲ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
ἀστράπτει. Ἐκτωρ δὲ μέγα σθέναϊ βλεμεαίνων.
σ, 46. Νημερτὴς τε καὶ Ἀφειδὴς καὶ Καλιάνασσα.
ἐνθα δ' ἔην Κλυμένη Ἰάνειρά τε καὶ Ἰάνασσα.
ρ, 523. θεῶν δὲ ἐ μῆνις ἀνήκεν
πᾶσι δ' ἔθηκε πόνον, πολλοὶ δὲ κήδε' ἐφήκεν.
ψ, 132. ὥς εἰπὼν ἐν χερσὶ κῆρυγ' ἐτάροιο φίλοιο
ὅσῃκεν τοῖσι δὲ πᾶσιν ὕψ' ἕμερον ὤρσε γόοιο.
ω, 329. οἱ δ' ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν, πεδὶον δ' ἀφίκοντο,
οἱ μὲν ἄρ' ἀφορροὶ προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο.

Ὀδυσσεύς.

- ι, 242. τοσὶν κεν ἐν ἄλγεσιν ἐσωσαίμην
καὶ δ' ἔτι κεν καὶ μάλλον ἐγὼ κακὰ μυθήσαιμην
» 339. αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάρου, δῶος μετὰ χερσὶν ἔχουσιν
αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσιν.
θ, 447. Οὐ μὲν γὰρ μετίζον κλέος ἀνέρος ὄφρα κεν ᾗσιν
ἢ ὅτι ποσσὶν τε ῥέξει καὶ χερσὶν ἔχουσιν.
ξ, 405. αὐτὶς δὲ κτείνεσθαι, φίλον τ' ἀπὸ θυμὸν ἐλοίμην.
πρόφρων κεν δὴ ἔπειτα Δία Κρονίωνα λιτοίμην.
χ, 323. τῆλός ἐμοὶ νόστοιο τέλος γλυκερὸν γενέσθαι,
σοὶ δ' ἄλχον τε φίλῃν σπένθαι καὶ τέκνα τεκέσθαι.

Παρὰ τῷ Ἡσιόδῳ ταύτας εὐρίσκομεν τὰς ὁμοιο-
καταλήξεις.

Ἔργα καὶ ἡμέραι.

1. Μῦθοι Πιερίθεν ἀοιδῶν κλείουσιν,
δεῦτε, Δι' ἐννέπετε, σφέτερον πατέρ' ὑμνέουσιν.
471. εὐθημοσύνη γὰρ ἀρίστη
θυγατρὶ ἀνθρώποις, κακοθημοσύνη δὲ κακίστη.
646. ἔνθ' ἂν ἐπ' ἐμπορίῃν τρέψῃς ἀσέφρονα θυμὸν,
βούληται δὲ χρεὴ προφυγεῖν καὶ ἀτερπέα λιμὸν.
672. ἐλάμεν ἐς πόντον, φόρτον τ' εὖ πάντα τίθεσθαι.
σπεύδειν δ' ὅτε τάχιστα πάλιν οἰκόνδε νέεσθαι.
689. μὴ δ' ἐν νηυσὶν ἅπαντα βίον κολλῇσι τίθεσθαι.
ἀλλὰ πλέω λείπειν τὰ δὲ μέλαινα φορτίζεσθαι

Θεογονία.

226. Αὐτὰρ ἔρις στυγερὴ τέκε μὲν Πόνον ἀλγυνέντα,
Ἀθήν τε Αἰμὼν τε καὶ Ἀλγεα δακρυέντα.
256. Ἰλαουκόνου τε φιλομειδῆς καὶ Ποντοπόρεια,
Λειαγόρη τε καὶ Εὐαγόρη καὶ Λαομέδεια.
321. τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν χαροπαῖο λείαντος
ἢ δὲ χιμαίρης, ἢ δ' ὄφιος, κρατεροῖο δράκοντος.
429. ἢ δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίγνεται ἢ δὲ ὀνύχῃ.
ἐν τ' ἀγορῇ λαοῖσι μετατρέπει ὅν κ' ἐθέλῃσιν.

Ἐν τοῖς τῶν ἑπτὰ σόφων ἀποφθέγμασι παρὰ Ἀν-
μακτρίῳ Φαληρεῖ (ἐκδοσις Μουλλαχίου· fragmenta
philosophorum graecorum Parisiis ed. Didot.
1860) τὰ ἐπόμενα τοῦ Βίαντος εἰσιν, ὡς νομίζω,
στίχοι ὁμοιοκαταληκτοῦντες.

Κεῖσθαι ἐν μὲν νεότητι εὐπραξίαν

Ἐν δὲ τῇ γήρᾳ σφαιραν

Ὁμοίως ἐν ἄλλοις τῶν αὐτῶν ἀποφθέγμασιν ἐκ
διαφόρων συγγραφέων συνελεγμένους (ἐκδοσις Μουλ-
λαχίου) τὰ ἑξῆς· Πιττακὸς ἐρωτήσας τινὰ διὰ τί δὲν
θέλῃ νῦν νυμφευθῆ, οὗτος εἶπεν·

Ἐάν μὲν καλὴν γῆμιν, ἔξω κοινήν,
Ἐάν δὲ αἰσχρὰν, ἔξω κοινήν.

Οὐδαμῶς, ἀπεκρίνατο ὁ Πιττακός, ἀλλ'
Ἐάν μὲν καλὴν γῆμιν οὐχ ἔξεις κοινήν,
Ἐάν δὲ αἰσχρὰν, οὐχ ἔξεις κοινήν.

Περὶ ἀνδρὸς εἶπεν·

ὥσπερ ἡ ἐρυσίβη ἰδίῳ ἐστι τοῦ σίτου νόσημα,
οὕτω φθόνος φιλίας ἐστὶν ἀρρώστια.

Ἀνάχαρσις ἐθαύμασε τοὺς Ἕλληνας, ὅτι
Τὸν μὲν καπνὸν ἐν τοῖς ἔρεσι καταλείπουσι,
τὰ δὲ ξύλα εἰς τὴν πόλιν κομίζουσι.

Αἱ διδασκαλαὶ τῶν Λίσωπου μύθων τούτους τοὺς
ὁμοιοκαταληκτοῦντας παρέχουσι στίχους·

δ. μῦθος. Ἀλώπηξ καὶ Τράγος·

Τὸν φρόνιμον ἀνθρώπον
δεῖ πρότερον
τὰ τέλη τῶν πραγμάτων σκοπεῖν,
εἴθ' οὕτως αὐτοῖς ἐγγχεῖν.

μῦθος 404. Ποιμὴν καὶ Θάλασσαν·

Οὕτω πολλάκις τὰ παθήματα
τοῖς φρονίμοις γίνεται μαθήματα.

» 208. Ἐλαφος καὶ Μήτηρ·

Παραίνετι ἔτοιμον,
ἢ ποιῇ ἀπαυώτερον.

» 348. Ποιμὴν καὶ Κῶν·

Πρὸς ἀνδρα λόγους μὲν φίλον φαίνόμενον,
Πονηρὰ δὲ κατὰ νόον βουλευόμενον.

» 346. Κῶν καὶ Λαγῶς·

Ἀνθρώποι τινες ἔβουον μὲν φίλῃν ὑποκρίνονται,
ἔβουον δὲ κακίαν καὶ ἀπληγίαν πεπληρωμένοι.

Τὰ Θεόγνιδος ἐλεγεία κατὰ τὴν ἑκδοσὶν τοῦ
Χαρτοῦγγου. Λιψία 1859) περιέχουσιν ὁμοίως πολ-
λοὺς ὁμοιοκαταληκτοῦντας στίχους· π. χ.

2. Πήσομαι ἀρχόμενος

οὐδ' ἀποκαυόμενος.

48. τοῦτ' ἔπος ἀθανάτων

ἦλθε διὰ στομάτων.

136. ἐς τέλος εἴτ' ἀγαθὸν

γίνεται εἴτε κακόν.

265. ὥσθ' ἔμαθ' ὁ ὕδρευε

καὶ με γούσσα φέρει.

320. τολμᾷ δ' ἐν τ' ἀγαθῷ

κείμενος ἐν τε κακῷ.

342. ὁδὸς δὲ μοι ἀντὶ κακῶν

καὶ τι παθεῖν ἀγαθόν.

369. μωμεῖνται δὲ με πολλοὶ

ὁμῶς κακοὶ ἢ δὲ καὶ ἐσθλοί.

395. τοῦ μὲν γὰρ τὰ δίκαια φρονεῖ

νόος, οὐτὲ περ αἰεὶ

ἰθεὺς γινώμη

στήθεσιν ἐμπεφύη.

424. Ἐσθλὸν δ' ἐξελθὼν

λῶτον ἢ τὸ κακόν.

443. δειλὸς δ' οὐτ' ἀγαθῶσι

ἐπιστάται οὐτε κακοῖσιν.

ΟΝΟΣ ΚΑΙ ΠΥΑΚΙΟΝ

Κωμῳδία εἰς μίαν πράξιν.

—

Πρόσωπα.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΠΡΕΤΑΝ. ΒΑΡΩΝΟΣ ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

ΚΟΜΗΣΣΑ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ἑταῖρα αὐτῆς.

Ἡ σκηνὴ ἐν Παρίσι. — Ἀΐουσα.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδ. 295.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ, ΠΡΕΤΑΝ, ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι αὐταὶ αἱ ζωγραφίαι εἶναι τέ-
λειαι. (Πρὸς τὴν Κόμησσαν). Ἐλέγετε, κυρία . . .

Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ἀλλὰ . . . δὲν εἰξέμεν πλέον . . .

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Ἐλέγετε, νομίζω, διὰ τὸ κτήμα σας . . .

Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ἄ! ναι, διὰ τὸ κτήμα μου . . . Εἰξέμεν ὅτι
παρ' ὀλίγον εἶχα δίκην· ἔλα δὲ μὲν διωροδόησαν
πλέον καὶ οἱ ἀναγκαῖοι τύποι ὅδ' ἦναι τελειωμένοι
εἰς ὀλίγας ἡμέρας.

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Εἰς ὀλίγας ἡμέρας ;

Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ.

Μάλιστα, ἔλαβα γράμμα.

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Ἄ! . . . γράμμα . . .

ΠΡΕΤΑΝ, (καθ' ἑαυτὸν).

Τοὺς λυποῦμαι, δὲν εἰμπορῶ νὰ βυστάξω. (μεγα-
λοφώνως) ἔβρισκε, θέλεις νὰ φύγω ;

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Διατί ;

ΠΡΕΤΑΝ.

Φοβοῦμαι μήπως εἶμαι ἐνοχλητικός. Ἐμμενα ἔδω
καὶ ἔδωκα τὰς εἰκόνας, ὡς οἰκέτος. Ἀλλὰ φο-
βοῦμαι μήπως σὲ ἐμποδίσω νὰ εἴπῃς εἰς τὴν κό-
μησσαν ὅλην σου τὴν χαρὰν διότι τίποτε πλέον δὲν
ἐναντιόνοται . . .

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Δὲν πιστεύετε, ἐλπίζω, κυρία, ὅτι χρηματικὴ
μικρολογία εἰμπορεῖ νὰ μοῦ ἀλλάξῃ τὴν γνώμην. Ἐ-
φοβοῦμαι τῷ ὄντι τὰ ἐμπόδια . . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Δὲν ὑπάρχουν πλέον.

490 τὴν δὲ θεοὺς σπένδεις,
τὴν δ' ἐπὶ χεῖρσιν ἔχεις.

634. αἶν ἐν ἄταις,
Κόρνε, καὶ ἐν μεγάλας
κεῖται ἀμνηχανταί.

656. ἀλλὰ τοὶ ἀλλότριον
κῆδος ἐφημέριον.

834. αἴτιος ἀθανάτων,
Κόρνε θεῶν μακάρων.

893. οἱ δ' ἀγαθοὶ φεύγουσι,
πόλιν δὲ κακοὶ διέπουσι.

940. καὶ γὰρ τὴν προτέρην
νόκτ' ἐπὶ κῆμον ἔδην.

1104. ἔστις σοι βούλευσεν
ἐμεῦ πέρι, καὶ σ' ἐκέλευσεν.

1120. Ἀητοῖδης καὶ Ζεὺς,
ἀθανάτων βασιλεῖς.

1194. τί ξύλον εἰ σκληρόν
μοι μέλει ἢ μαλακόν ;

1370. οὐδεὶς ἀλλ' αἰεὶ
τόν παρέοντα φιλεῖ.

1376. αἰεὶ σπουδαῖον
ἔρχεται ἀγγελίην.

Ἡρακλείτου ἀποσπάσματα (ἐκδ. Μουλλαχίου).

88. θάλασσα ὕδωρ καθαρώτατον
καὶ μαρώτατον
ἐχθροὶ μὲν πότιμον καὶ σωτήριον,
ἀνθρώποις δὲ ἄποτον καὶ ὀλέθριον.

Ἐμπεδοκλέους ἔπη περὶ φύσεως (ἐκδ. τοῦ αὐτοῦ).

22. Ἐνθ' ἦσαν Χθονίη τε καὶ Ἠλιόπη ταναῶπις,
Ἀθρὶς δ' αἰμακτόεσσα καὶ Ἀρμονίη θεμερῶπις,

434. φῆρες τ' οἰωνοὶ τε, φιλοφροσύνη τε δαδῆει,
δένδρεα δ' ἐμπεδοφύλλα καὶ ἐμπεδοκαρπα τεθῆλαι.

Ἐκ τοῦ ἐγγάτου ἀποσπάσματος τῶν Ὀρφικῶν
(ἐκδ. τοῦ αὐτοῦ).

Μήσατο δ' ἄλλην γαῖαν ἀπείριτον, ἣν τε σελήνην
ἀθάνατοι κλήζουσιν, ἐπιχθόνιον δὲ τε μήνην.

Δημοκρίτου ἠθικὰ ἀποσπάσματα (ἐκδ. τοῦ
αὐτοῦ).

27. Πύτυχς ὁ ἐπὶ μετρίοις χρήμασι ἐνθυμεόμενος,
δυστυχς δὲ ὁ ἐπὶ πολλοῖσι δυσθυμεόμενος

80. ἱατρικὴ μὲν σώματος νόσους ἀκέσται,
σοφίη δὲ ψυχῇ παθεῖν ἀπαιρτέται

144. πλεονεξίη τὸ πάντα λείπει,
μῆδεν δὲ ἀκούειν ἐθέλειν.

146. οἱ φιλομετῆες
εἰς φιλήν μὴ εὐφύες.

184. ἔνιοι πολλὴν μὲν δεσπάζουσι,
γυναιξὶ δὲ δουλεύουσι.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΕΛΕΥΣ.

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Αλήθεια, Κυρία;

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Μά... (ὁ Πρεσβύτερος) Μάλιστα, Κύριε.

ΟΥΛΑΒΡΥΝ (ψυχρῶς)

Χαίρω πολύ! ἐλπίζω καὶ πάλιν ὅτι δὲν ἀμφισβάλ-
λετε... πόσον ἐπιθυμῶ... τίποτε νὰ μὴ ἀρ-
γοπορήσῃ τὴν στιγμὴν... (Ἐγείρεται) Ἐάν δὲν ὑπά-
γετε ἀπὸψε εἰς τὸ θέατρον, θὰ σὰς ζητήσω τὴν ἀ-
δειαν...

ΠΡΕΤΑΝ.

Τί διάβολον βιάζεσαι τόσον νὰ κάμῃς...

ΟΥΛΑΒΡΥΝ (ταταραγμένος)

ἔχω δουλειάν ἐδῶ εἰς τὴν γειτονίαν εἰς ἑνός...
εἰς ἑνὸς γείτονος... Μάλιστα, κυρία, δὲν θὰ ἀργή-
σω. Θὰ ἐπιστρέψω ἀφοῦ τὸ θέλετε.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ἐπιστρέψετε εὐθὺς

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Μάλιστα κυρία.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Τὸ ὑπόσχεσθε;

ΟΥΛΑΒΡΥΝ.

Βεβαίως· τί θέλετε νὰ κάμω ὅταν δὲν σὰς βλέπω;
Χαιρετῶ καὶ ἐξέρχεται.

ΣΚΗΝΗ Η'.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ, ΠΡΕΤΑΝ.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Λοιπὸν, κύριε, λέγετε ὅτι μὲ ἀγαπᾷ; Ἄ! σκόνη!

ΠΡΕΤΑΝ (Ἐγείρομενος).

Εἶναι ἀλήθες ὅτι αὐτὸς ὁ νέος εἶναι... παράδοξος.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Τὸν εἶδατε, τὸν ἠκούσατε. Ἐκείνα ὅ,τι ἐπεθυμῶ-
τε. Σὰς ἐροῦν τῶρα εἶναι δυνατόν νὰ παίξω πλέον
τοιοῦτο πρόσωπον καὶ νὰ συγκρατηθῶ νὰ μὲ μετα-
χειρίζεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον! Μὲ πόσῃ δυσ-
κολίαν καὶ μὲ πόσῃ ψυχρότητι μὲ ἤκουσε, μὲ ἀπε-
κρίθη! Ὅ,τι καὶ ἂν εἰπῇτε, δὲν μὲ ἀγαπᾷ, ἢ μάλ-
λον ἀγαπᾷ ἄλλην τὴν κυρίαν Δαρσὺ καὶ ὁποιανδή-
ποτε ἄλλην θέλετε, ἀδικοφύρον. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι
δὲν εἶμαι συνειδημένη εἰς τοιαῦτα πράγματα. Καὶ
τὴν ἰδέαν σας ἂν παραδεχθῶ, ὅτι δηλαδὴ μ' ὁ-
λας του τὰς αὐθαθείας μὲ ἀγαπᾷ ἐκ βάθους ψυχῆς,
τί τὸ ἔρωτος; μήπως θέλετε ν' ἀναλάβω τὴν ἔα-
σιν τῆς μελαγχολίας του καὶ νὰ γίνω εὐχαρίστως ἢ τα-
πεινωτικῶς δούλη τοῦ κακικοποιοῦ αὐτοῦ δυστράπου;
Ὀχι, καὶ ἐκκτὸν λαμπρὰ προτερήματα ἂν ἔχῃ καὶ
τα καλλίτερα τοῦ κόσμου αἰσθημάτων, οἱ δισταγμοί

τοῦ εἶναι προσβλητικοί· ἐντρέπομαι δι' ὅσα τῇ ἐ-
π' μὲ ἐταπείνωσε, καὶ μὲ... καὶ μὲ ἐπρόσβαλε!

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἕνα μόνον τρόπον διορθώσεως εὐρίσκω.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ποῖον;

ΠΡΕΤΑΝ.

Κάμετέ τον ζηλότυπον.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Τί ἐννοεῖτε;

ΠΡΕΤΑΝ.

Εἶναι φανερόν. Κάμετέ τον ζηλότυπον. Θ' ἀπο-
φασίσῃ τότε, ἢ τὸν δίδετε τὸν δρόμον του καὶ ἐγὼ
δὲν θὰ τὸν ἐξανέλω πλεον ἐφ' ὅρου ζωῆς.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Μὲ ἐδόσατε ἤδη μίαν κακὴν συμβουλὴν καὶ δὲν
ἐννοῶ αὐτὰς τὰς λεπτότητας.

ΠΡΕΤΑΝ.

Πῶς! λεπτότητας; Ἀπλούστατος τρόπος καὶ τε-
τριμμένος ἀπὸ τὴν πολλὴν χρῆσιν, παλαιὸν στρα-
τήγημα ἔλων τῶν μυθιστορημάτων καὶ ἔλων τὴν
κωμωδίαν, τρόπος πασίγνωστος, κλασικὸς τρόπος
λαμβάνει ἢ κυρία τόνον εὐγενεῖς ψυχρότητας καὶ
προσβλητικῆς ἐπιτηδεύσεως, δέχεται ἢ δὲν δέχεται
κατὰ τὸν καιρὸν ἢ τὴν διάθεσιν τῆς ὥρας ἐκείνης
προσκαλεῖ ἓνα δυστυχῆ νέον εἰς συναναστροφὴν καὶ
τὸν ἀφίνει δύο ὥρας εἰς τὸ καθίσμα του, χωρὶς νὰ
καταδεχθῇ νὰ στρέψῃ πρὸς αὐτὸν τὸ βλέμμα, οὔτε
νὰ τὸν εἶπῃ μίαν λέξιν· δίδει τὴν χεῖρα εἰς κἀννα-
βαῖον χορευτὴν καὶ μειδιᾷ μυστηριωδῶς πῶς, ὑ-
ποβλέπονσα τὸ θέμα ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὄραν· ἔπειτα
ἀλλάσσει γνώμην ἐξείρνης, τὴν κάμνει σχῆμα,
τὴν προσκαλεῖ πλησίον τῆς, καὶ ἐν ᾧ τὸ πάθος
τοῦ ὑπὲρ τοῦ δέον χαλινωθὲν μορμυρίζει γλυκυῶς
ἐπιπλήξεις ἢ τρυφεράς ἱκεσίας, ἐπαναλαμβάνει με-
γαλοφώνως μὲ ἀφελέστατον τρόπον καὶ ἐνόπιον
πολλῶν ἀδικοφύρων, ὅ,τι ὁ καλὸς σου εἶπε πρὸς μὲ
κροῦ... φεύγει δὲ πρὸ πάντων, φεύγει εἰς τὴν ὄραν,
γίνεται ἀφανὴς ὡς ἡ Γαλάτεια!... Ἀλλ' ἂν θέλετε
νὰ ἐκθέσω ὅλας τὰς λεπτομερείας δὲν θὰ τελειώσω
ποτέ. Τὸ κατεπρότερον ὅπλον εἶναι ἡ φιλαρέσκειν,
τὸ φονικώτερον ἢ καταφρόνησις. Καὶ δὲν θέλετε νὰ
κάμετε τόσῳ φυσικῇ δοκιμῇ; Λοιπὸν δὲν εἶδατε
τίποτε, δὲν ἀνεγνώσατε τίποτε;... σὰς λείπει φι-
λολογία, κυρία.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Μὲ φαίνεται ὅτι πρὸ ὀλίγου ἀπεστρέφεσθε τὰς
γυναικείας πανουργίας.

ΠΡΕΤΑΝ.

Παρακαλῶ! Πρόκειται ν' ἀπατήσωμεν τὸν
ἄνθρωπον διὰ νὰ τὸν καταστήσωμεν εὐτυχῆ, δὲν

ΠΡΕΤΑΝ.

Οἱ ἄνδρες δὲν τὸ γνωρίζουν.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Μὲ συμβουλεύετε ἐκδίκησιν καὶ δὲν τολμάτε νὰ
μὲ βοηθήσετε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν! Σὰς λέγω ὅτι ἀ-
πεφάσισα, κύριε μαρκήσιε Πρεσβύτερε, μήπως φο-
βεῖσθε;

ΠΡΕΤΑΝ.

Δὲν πιστεύω.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Καθήσεται ἐκεῖ καὶ κάμετέ ὅ,τι σὰς εἶπω.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ὅχι βέβαια, εἶναι ἀδύνατον.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Καὶ ὅμως μόνον εἰς σὰς εἰμπορῶ νὰ ἐμπιστευθῶ
διὰ νὰ κάμω καθὼς λέγετε αὐτὴν τὴν δοκιμὴν. Ἀ-
ναλαμβάνω νὰ προειδοποιήσω τὴν Μαργαρίταν. Μό-
νος σὰς εἶσα ἀκίνδυνος δι' ἐμέ.

ΠΡΕΤΑΝ.

Καλὸς ἐπαινος. Ὑποκύπτω τί θέλετε νὰ κάμω;

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Καθήσεται ἐκεῖ καὶ γράψετε.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ὅ,τι θέλετε. (κάθεται παρὰ τὴν τράπεζαν) Ἀλλὰ τὴν
ἐξαδέλφην σας κάμετέ με τὴν χάριν νὰ μὴ τὴν προ-
ειδοποιήσετε.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Διατί; εἰμπορεῖ νὰ λυπηθῇ.

ΠΡΕΤΑΝ.

Καὶ ἂν θέλω καὶ ἐγὼ νὰ κάμω τὴν δοκιμὴν μου;
Ἀφῆτε με αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν. Δὲν μὲ εἶπετε
ὅτι ἐδείξε διὰ τὸν μέλλοντα γάμον μας, κἄτι...
ὡσάν... ὀλίγον δισταγμὸν;

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

... Μάλιστα.

ΠΡΕΤΑΝ.

Αἱ λοιπὸν, θὰ πιάσωμεν μὲ μίαν πέτραν δύο λα-
γούς, καθὼς λέγουν.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ἀλλὰ εἰζεύρετε ὅτι ἡ Μαργαρίτα σὰς ἀγαπᾷ.

ΠΡΕΤΑΝ.

Καὶ μήπως ὁ ἔρβικος δὲν σὰς ἀγαπᾷ; Ἄλλως τε
πῶς τὸ εἰζεύρετε;

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Μὲ τὸ εἶπε.

ΠΡΕΤΑΝ.

Δὲν τὸ εἶπε ὅμως εἰς ἐμέ.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Καὶ θέλετε νὰ σὰς τὸ εἶπῃ μὰ τὴν ἀλλήθειαν εἰ-
σθε παρὰ πολὺ φίλαυτος.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἰσως.

εἶναι συνήθης ἀπάτη καὶ σὰς εἶπα ὅτι χρειαῖς τυ-
χοῦσης...

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Δὲν ἐπείσθητε περὶ τῆς ἀνεπιτηδεότητός μου;

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἄ! μεγαλοδύναμε θεέ! δὲν τὸ ἐσυλλογίσθην. Σὰς
ζητῶ συγχώρησιν.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ὅχι, κύριε Πρεσβύτερε, δὲν θέλω νὰ μεταχειρισθῶ τὰς
πονηρίας σας, δὲν ἔχω οὔτε τὴν ἐπιτηδεότητα οὔτε
τὴν ὀρεξιν. Ἐάν κτυπήσω θὰ σκοπεύσω κατ' εὐθείαν
εἰς τὸν σκοπόν. Ἀλλ' ἢ γνώμῃ σας εἰμπορεῖ νὰ ᾔται
σωστὴ τὸ ἐπαναλαμβάνω μὲ προσέβαλε καὶ ὅταν
μὲ προσβάλλουν... γίνονται κακὰ... ἂν καὶ εἶμαι καλὴ...
ἀντὶ νὰ περιπαλῶ κάμνω καλλίτερα ἐκδικουμαι.

ΠΡΕΤΑΝ.

Θάβρο, κόμησσαι! ἡ ἐκδίκησις εἶναι ἡ ἀγαλλία-
σις τῶν θεῶν.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Νὰ τὸν καταστήσω ζηλότυπον! μὲ ἀγαπᾷ ἀρ-
κετὰ ὥστε νὰ τὸ κατορθώσω;

ΠΡΕΤΑΝ.

Θὰ ἴδωμεν δὲν θέλει νὰ ὁμιλήσῃ βασανιστέ τον
ὅπως εἰς τὸν καλὸν παλαιὸν καιρὸν.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Νὰ τὸν καταστήσω ζηλότυπον! νὰ τὸν ἐκσφεν-
δονίσω τὴν ταπεινώσιν εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ὑπέβαλε!
νὰ τὸν μάθω νὰ πάσχῃ καὶ αὐτός!

ΠΡΕΤΑΝ.

Μάλιστα σὰς ἀγαπᾷ παρὰ πολὺ ἀνόητα παρὰ
πολὺ φυσικὰ δηλαδὴ εἶναι ἀσυγχώρητον.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ναί, ἡ ἰδέα εἶναι καλὴ καὶ σωστὴ δὲν πρέπει νὰ
μείνῃ ἀτιμώρητος. Ναί, ὁ κύβος ἐρρίφθη παρὰ πο-
λὺ ὑπέφερα, ἀπεφάσισα. Θὰ τὸν καταστήσω ζηλό-
τυπον!

ΠΡΕΤΑΝ.

Βεβαιότατα, σὰς λέγω, εἶναι ἀπλῶς καὶ τίμιος,
καλὸς καὶ ἀδύνατος. Πρέπει νὰ τὸν καταλυτῇσθε
νὰ τὸν βάλετε εἰς ἀπελπισίαν, πρέπει νὰ ἀπονεμηθῇ
δικαιοσύνη.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Νὰ τὸν καταστήσω ζηλότυπον, ἀλλὰ διὰ ποῖον;

ΠΡΕΤΑΝ.

Δι' ὅποιον θέλετε.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Λοιπὸν, διὰ σὰς.

ΠΡΕΤΑΝ.

Δὲν εἶναι δυνατόν· ἡξεύρει ὅτι ἀγαπᾷ τὴν ἐξα-
δέλφην σας.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ἐξέυρει ἐπίσης ὅτι ἡ ἀπιστία εἶναι πράγμα δυ-
νατόν.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Αλλά είναι παιδί.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ίσως και αυτό.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Είθε πολύ σκληρός.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ίσως πάλιν, αλλά θέλω να τελειώσω μίαν φοράν. Ίδω μὲς ἐπλάκωσαν οἱ αἰωνιοὶ δισταγμοί· αὐτὴ ἡ ἱστορία διαρκεῖ πρὸ τριῶν μηνῶν. Ἀγαπᾶτε τὸν Οὐαλθέρν και σὰς λατρεῖς· ἡ Μαργαρίτα μὲ θέλει και δὲν ζητῶ ἄλλην παρ' αὐτὴν εἰς τὸν κόσμον· πρέπει νὰ τελειώσῃ τέλος πάντων σήμερον, μάλισ-
στα, κυρία, μάλισστα σήμερον. . . Καὶ ἂν εἰς ὅλα αὐτὰ εὐρεθῇ και ὀλίγη φιλαυτία και ὀλίγη εὐθυμία και ὀλίγη βραδιουργία ἂν θέλετε. Αἱ! Οὐέ μου! πα-
ραβλέψετε το εἰς ἐμέ. . . Συλλογισθῆτε ὅτι νυμφεύο-
μαι και εἶναι ἡ τελευταία φορά κατὰ τὴν ὁποίαν μὲ ἐπιτρέπεται νὰ γελάσω, ἡ τελευταία μου νεανική τρέλλα. . . Ἐμπρὸς κυρία, εἶμαι εἰς τὰς διατα-
γὰς σας.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Πρὸ πάντων εἰθε τολμηρός! λοιπὸν πρέπει νὰ μὲ γράψετε ἐν γράμμα.

ΠΡΕΤΑΝ.

Γράμμα σὰς ἐνοχοποιεῖ. Ἀλλ' ἂν θέλετε νὰ ζη-
λεύσῃ, καλλίτερα νὰ μὲ γράψετε σεις.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Και τί θέλετε νὰ σὰς λέγω;

ΠΡΕΤΑΝ.

Αἱ. . . ὅτι μὲ εὐρίσκατε γοητευτικόν. . . εὐχά-
ριστον. . . πλήρη μετριοφροσύνης. . . και ὅτι τὰ
στερεά μου προτερήματα. . .

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Μὴ παίζετε, μόνον γράψετε.

ΠΡΕΤΑΝ.

Πολὺ καλὰ· ἀλλὰ σὰς τὸ προλέγω δὲν θὰ ἀλλά-
ξω τίποτε εἰς ὅσα θὰ γράψω.

(Γράφει)

Η ΚΟΜΗΣΣΑ (βλέπουσα ὅτι γράφει)

Αἱ! τί γράψετε;

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἀφῆτέ με νὰ τελειώσω. (Ἐγείρεται) Ἴδου πᾶν ὅ,τι
εἰμφορὶ νὰ κάμω διὰ σὰς.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ἄς ἴδωμεν. (Ἀναγινώσκει) « Ἐάν πρέπη νὰ σὰς
» πιστεύσω, κυρία, μὲ ἀγαπᾶτε· ἀλλ' ἀρκεῖ ἄρα γε
» νὰ τὸ λέγετε; Εἰθε βεβαία περὶ τῆς καρδίας
» μου δεχθῆτε τὴν χεῖρά μου, σὰς ἱκετεύω! Τί-
» ποτε ἂς μὴ ἐμποδίσῃ πλέον τὴν εὐτυχίαν μου ».
Τῇ ἀληθείᾳ, Πρετάν, παίζετε πάντοτε. Εἰς τί θὰ
μὲ χρησιμεύσῃ αὐτὸ τὸ γράμμα; εἶναι ἀπρεπές.

ΠΡΕΤΑΝ.

Πῶς, ἀπρεπές;

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Βεβαίως· « Ἐάν πρέπη νὰ σὰς πιστεύσω. . . » ἢ
προπέτεια! . . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Αἱ! κυρία, μία φορά εἶναι αὐτὴ και εἰμφορὶ νὰ
εἶμαι προπετής πρὸς ὑμᾶς ἀτιμωρητί. Ἀφῆτέ με
λοιπὸν νὰ ὀφελῶμαι ἐξ αὐτῆς!

Η ΚΟΜΗΣΣΑ, βλέπουσα εἰς τὸ παράθυρον.

Ἀκούω ἄμαξεν. Ὁ φίλος σας ἐπιστρέφει.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἄς βάλλωμεν τὸ γράμμα εἰς τὸ τραπέζι αὐ-
τὸ μὲ ἄλλα κουρέλια. Ὅ, ὑποπτευθῇ ὅτι ἐλημο-
νήθη.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ἀλλὰ. . . τὰ τοιαῦτα χαρτίᾳ δὲν λησιμονοῦνται.

ΠΡΕΤΑΝ.

Θαυμάζω εἰς ὅλα τὴν φρόνησιν σας· ἀλλὰ, φθάνει
νὰ τὸ εὐρῇ. Μήπως ἡ ζηλοτυπία σκέπτεται κατὰ τοὺς
κανόνας τῆς λογικῆς; Ἴδου αὐτὸς, ἔρχεται. Εἰπότε τῇ
ἂν θέλετε δύο λέξεις και ἔπειτα ἀποσυρθῆτε, παρακα-
λῶ. Πρέπει νὰ ἴσθε θυμωμένην. Φύγετε, κυρία, ἀφαν-
σθῆτε ὡς σκιά! . . . ὡς μάγισσα! . . . σὰς τὸ ἔλατ-
λέγω αὐτὸ μόνον καταβάλλει ἓνα τίμιον ἄνθρωπον.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Δὲν εἰξεύρω τῇ ἀληθείᾳ ἂν θὰ τολμήσω. . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Τότε σχίζω τὸ γράμμα.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ὅχι, ὅχι. Ἀλλὰ τὸ σχέδιόν σας. . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Τὸ ἐσυμφωνήσαμεν πλέον. Θέλετε νὰ τὸ ἀνοίξω;
ὀήσετε, ναι ἢ ὅχι;

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Τὸ θέλω, τὸ θέλω, παρὰ πολὺ ὑπέφερα! ἀλλὰ
προτιμῶ νὰ μὴ τὸν δημῶσω.

ΠΡΕΤΑΝ.

Καλὰ, ἐπιστρέψετε εἰς τὴν κάμαράν σας, κλει-
σθῆτε ἐκεῖ. Καὶ μὴ φανῆτε δι' ὕλης τῆς ἡμέρας.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ.

Ἀλλὰ. . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Μὴ φανῆτε πλέον, σὰς λέγω, ἢ τ' ἀφίνω ὅλα, τὰ
λέγω ὅλα.

Ἐνθ' ὁ Παρώνος εἰσέρχεται, ἡ Κόμησσα ἐξέρχεται ψο-
χρῶς χαιρετίζουσα.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ, τῇ Πρετάν.

Ναι, ἂς ὑποφέρῃ και αὐτός! ἔάν μὲ ἡγάπα. . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Ὅ, ἴδωμεν.

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΠΡΕΤΑΝ, ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

ΟΥΑΛΒΡΥΝ, μένων ἐπὶ τινος στήγματος ἐκπληκτός.

Μήπως ἡ κόμησσα εἶναι θυμωμένη;

ΠΡΕΤΑΝ.

Δὲν εἰξεύρω.

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Φεύγει και μόλις μὲ χαιρετᾷ.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ὅ, εἶχε νὰ δώσῃ κάμμιαν διαταγὴν.

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Ὅχι, τὸ βλέμμα της ὁμοίαζε ἀποχαιρετισμόν. . .
και λυπηρὸν ἀποχαιρετισμόν. . . και ἐγὼ ἤρχό-
μην. . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Τί διάβολον! ἀκουσ' ἐδῶ, δὲν εἶναι ἴσως εὐχαρι-
στημένη. Δὲν τὴν μετεχειρίσθης παρὰ πολὺ καλὰ
σήμερον.

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Ἐγὼ! δὲν εἶπα τίποτε μὲ φαίνεται. . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Ὅ! εὐγενὴς ἦσο και κἀνὲς δὲν εἰμφορεῖ νὰ παρα-
πονεθῇ. Ἀλλ' ἔάν νομίζης μὲ αὐτοὺς τοὺς τρόπους. . .

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Πῶς;

ΠΡΕΤΑΝ.

Δὲν σὲ ζητοῦν αὐτό.

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Δὲν βλέπω τὸ σφάλμα μου' μὲ ἀνήγγειλε ὅτι
τίποτε πλέον δὲν ἐμπόδιζε τὸν γάμον μας. . .
και ἀπεκρίθην. . . ὅτι ἔχεια πολὺ.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ναι, εἶπες ὅτι ἔχειες πολὺ, ἀλλὰ δὲν ἔχειες
δυσλῶ. Νομίζεις ὅτι ἀπατώνται οἱ ἄνθρωποι;

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Δὲν εἰξεύρω. Ἀλλὰ ἀφοῦ σὰς ἀφῆκα πρὸ ὀλίγου
ὑπῆγα εἰς τοῦ συμβολαιογράφου μου και διέταξα
τὰ πάντα διὰ τὸν γάμον.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἀλήθεια;

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔρχομαι και δὲν ἔκαμα ἄλλο τίποτε.
Τί παράδοξον ἔχει τοῦτο; μὲ βλέπετε μὲ ἐκπληξίν.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ὅχι, ἀλλ' ἐφοβούμην. . . ἐνόμιζα. . .

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Μήπως δὲν τὸ εἶχαμεν συμφωνημένον; μὴ τυ-
χὸν ἡ κόμησσα εἶναι ἱκανὴ ν' ἀλλάξῃ γνώμην;

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἐκείνη; Ὅ! σὲ ἐγγυῶμαι ὅτι ὅχι. Ἀλλὰ. . .

σὲ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν. . . εἶναι ἀπίστευτον. . . (καθ'
 ἑαυτὸν) ἡπατήθημεν τάχα;

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Δὲν βλέπω τί ἀπίστευτον βλέπετε.

ΠΡΕΤΑΝ.

Τίποτε, τίποτε, εἶναι ἀπλούστατον, (καθ' ἑαυτὸν)
 Ἀκατανόητον. . . μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν!

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Σὲ φαίνεται παράδοξον, ὅ,τι και ἂν λέγῃς.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ὅχι.

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Μάλιστα, μάλιστα και ἐνωῶ διατί. Ἡ φυγρὸ-
της και ἡ ἀμηχανία μου σ' ἐφάνησαν σήμερον τὸ πρῶν
 παράδοξα.

ΠΡΕΤΑΝ.

Ὅχι διόλου, ἔπειτα ἀδιάφορον, ἀφοῦ εἰς ἀποφα-
σιζμένους· και ἐντελῶς μάλιστα ἀποφασισμένος;

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Δὲν καταλαμβάνω πῶς δύνασαι νὰ ἀμφιβάλλῃς.

ΠΡΕΤΑΝ.

Δὲν ἀμφιβάλλω και σὲ συγχάριω, (λαμβάνει τὴν
 χεῖρα αὐτοῦ) λοιπὸν, ἔβρισκε, εἶμεθα ἐξάδελφοι. . .
 ἀπὸ τὰς γυναίκας. . . Ἡ συγγένεια αὕτη δὲν εἶναι
 χειρότερα ἀπὸ κάθε ἄλλην. . . αἱ; (καθ' ἑαυτὸν)
 τούτων οὕτως ἐχόντων. . . εἶναι πολὺ παράδοξον. . .
 ἀλλὰ τέλος πάντων. . . λοιπὸν. . . τὸ γράμμα αὐτὸ
 δὲν χρησιμεύει πλέον εἰς τίποτε. . . ἂς τὸ πᾶρῶ ἐ-
πιτηδεύω πῶς. . . (Παρατηρεῖ τὴν τράπεζαν) Ποῦ τὸ
 ἔχωσα;

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Τί σκαλίζεις ἐκεῖ;

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἐν χαρτί. Νὰ σὲ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν ἐνόμιζα ὅτι
 ἐδισταξες. . .

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Ἐγὼ;

ΠΡΕΤΑΝ.

Ναι. (καθ' ἑαυτὸν) Ποῦ στὸν διάβολον τὸ ἔβαλα;
 Αἱ! νὰ το.

(Προχωρεῖ διὰ νὰ λάβῃ αὐτό)

ΟΥΑΛΒΡΥΝ, καθήμενος και μετὰ λυπηρὸς ὄψεως.

Αἱ! ἔάν ἐδισταξά εἰξεύρεις κάλλιστα διὰ τί.

ΠΡΕΤΑΝ.

Πῶς!

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Αἱ! βέβαια. γνωρίζεις τὴν ζωὴν μου και γινώ-
ξεις πολὺ καλὰ τὸν λόγον. . .

ΠΡΕΤΑΝ.

Ἐγὼ! ὅχι διόλου.

ΟΥΑΛΒΡΥΝ.

Ἡ ὀλεθρία αὐτὴ ἀνάμνησις. . .

ΠΡΕΤΑΝ.
Ποία ανάμνησις;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Και έρωτάς;
ΠΡΕΤΑΝ.
Νά πάλιν ή Κυρία Δαρσύ. Μήπως έχεις σκοπόν να με διηγηθής και εκατοστήν φοράν την αξιοδόκρυτον Ιστορίαν;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Δεν θά σέ την διηγηθώ. Περιγελᾷς τὰ πάντα.
ΠΡΕΤΑΝ.
Όχι, ἀλλά με την ἀδειάν σου περιγελῶ την Κ. Δαρσύ.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Πῶς τρέχεις, ἐάν τήν ἐγνώριζες.
ΠΡΕΤΑΝ.
Ὡ! μάλιστα. Ὁ ἀγόραζα καλῶ κουμάσι!
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ὅπως θέλεις. . . την ἡγάπησα. . . Σφάλμα, ἀνοησία, γελοῖον, ἀν θέλῃς, την ἡγάπησα. . . και τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον μ' ἐπροξένησε με τρομάζει διὰ τὸ μέλλον. . . Φοβοῦμαι μήπως ὁμοιάζει τὸ παρελθόν.
ΠΡΕΤΑΝ.
Αἴ! ἄφες τὸ παρελθόν! ποῖος δὲν ἔχει τὸ εἰδικόν του; Ὁ γίνης εὐτυχής. . . λησμονήσε πρῶτον ὅλα. . . Μήπως εἶσαι εἰς τὸ κακουργολοκεῖον και σέ ζητοῦν τὰ προηγούμενά σου; Ἦλα, ἔλα νὰ ἴδῃς αὐτὸ τὸ βιβλίον. . . ἔχει μίαν ζωγραφίαν τῆς Μαργαρίτας.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Τὴν γνωρίζω. . . Ἄ! φίλε μου, ἀν εἴξουρες! . . .
ΠΡΕΤΑΝ.
Ἀλλ' εἰξέουρες πολὺ καλὰ ὅτι εἰξέουρες. . . (ἔχων εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἐπιστολὴν ἣν εὔρε). Μία μόνον γυναῖκα ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον; Ἡ Κυρία Δαρσύ σέ ἐλύπησε, ἐφάρθη ἄσχημα; σέ ἀφῆκε εἰς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ και τὸ χειρότερον σέ εἶπε ψεύματα. Εἶναι κακοποιὸν ζωῦφιον. Αἴ! ἔπειτα; ἔχεις σκοπόν νὰ τὴν κόμης φόβητρον διὰ τὸν ἑαυτὸν σου μόνον; δὲν θά λατρευθῇ; λοιπὸν ποτὲ ἀπὸ αὐτὸ τὸ δηλητηρίον;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ, ἐγειρόμενος.
Βεβαίως ἐάν ἡ λύπη ἡδύναντο νὰ καταπραυνθῇ. . . ἔάν μ' ἐπανήρχετο και μικρὰ ἐλπίς. . . ἔάν ἐπίστευα ὅτι δύναμαι νὰ λησμονήσω. . . βεβαίως εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν.
ΠΡΕΤΑΝ.
Ἐάν ἐδύνασο, ἐάν ἐπίστευες. . . λοιπὸν, δὲν ἀπεφάσις;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ἀπεφάσισα ἀλλ' ὅταν σκέπτομαι τρέμω.
ΠΡΕΤΑΝ.
Μὲ φαίνεται ὅτι θά βάλῃς πάλιν τὸ γράμμα μου

εἰς τὴν θέσιν του. (μεγαλοφώνως) Ἀλλὰ τέλος πάντων, σέ ἀρέσει ἡ κόμησά σου και ἡ ὄχι;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Και ἀμφιβάλλεις; μὴ λέγῃς με ἀρεσεῖ με γοητεύει, με μαγεύει. Δὲν γνωρίζω καμμίαν εἰς τὸν κόσμον ἀξίαν νὰ παραβληθῇ κατ' οὐδὲν πρὸς αὐτήν.
ΠΡΕΤΑΝ.
Ἀλήθεια;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Δὲν τὴν ἐξετίμησες.
ΠΡΕΤΑΝ.
Και μάλιστα.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Τὴν εἶδες ἐν παρόδῳ, διὰ τῆς ἐλαφρότητός σου. Εἰς τὴν εἰλικρίνειαν ἀναμνησθεῖς πνεῦμα και εἰς τὸ πνεῦμα προσθέτει καρδίαν. Εἶναι ἡ χάρις και ἡ καλλονὴ αὐτόχρημα. . . ὅταν τὴν παρατηρῶ. . . βλέπω τὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της.
ΠΡΕΤΑΝ.
Διατὶ δὲν τὰ λέγεις εἰς ἐκείνην ἀλλὰ εἰς ἐμέ; μήπως θέλῃς νὰ μ' ἐπάρῃς γυναῖκα;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ἀδιαφορῶ διὰ τοὺς ἐμπαιγμούς σου.
ΠΡΕΤΑΝ.
Τὴν ἀγαπᾷς;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Τὴν λατρεύω.
ΠΡΕΤΑΝ.
Λοιπὸν. . . (Πάλλει εἰς θυλάκιον τὸ γράμμα) Εἶναι ἐδῶ πλησίον δύο βήματα, εἰς τὸ διαμέριόν της. Τί διάβολον. . . ἀν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου. . .
ΟΥΑΑΒΡΥΝ, καθήμενος πάλιν.
Ἐπεθύμουν νὰ εἶμαι εἰς τὴν εἰδικὴν σου. Ἄ! εἴ εὐτυχής, νυμφεύσαι τὴν Μαργαρίταν, ἐν ᾧ ἐγώ. . .
ΠΡΕΤΑΝ, καθ' ἑαυτὸν.
Ἐγύρισεν ὁ ἀνεμὸς. (μεγαλοφώνως). Νυμφεύμαι τὴν Μαργαρίταν. . . Ἀμφιβάλλω.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Όχι;
ΠΡΕΤΑΝ.
Όχι.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Εἶναι δυνατόν; κόρη τόσον ὠραία και εὐγενής, ἐνίστε μόνον ὀλίγον ὑπὲρ τῆ δέον εὐθυμίας, ἀλλὰ πλήρης προτερημάτων και ἀξίας. . . πλουσιωτάτη. . . ἀν εἶχες δώσει τὸν λόγον σου;
ΠΡΕΤΑΝ.
Και σὺ τί ἔκαμες τὸν εἰδικόν σου;
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Δὲν τολμῶ, δὲν εἰμφορῶ, δὲν θά τολμήσω ποτέ. . . ἐκτός ἀν. . . ὅμως. . .
ΠΡΕΤΑΝ, καθ' ἑαυτὸν.
Νά σ' ἐπάρῃ ὁ διάβολος!

ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ἐάν εἴξουρες ποία ἀνάμνησις και ποῖον προαίσθημα με κατέχουν! ὅταν ἀγαπᾷ κάνει ἐνδέχεται νὰ ᾔται γελοῖος, ἀλλ' ὅταν ὑποφέρει ποτέ.
ΠΡΕΤΑΝ.
Και ἀπὸ τί ὑποφέρεις σέ παρακαλῶ; ὤθησε αὐτὴν τὴν θύραν. . . σέ περιμένει.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ναι, ἡ εὐτυχία εἶναι ἴσως ἐκεῖ, ὅπισθεν αὐτῆς τῆς θύρας. . . ἀλλὰ δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ τὴν ἀνοίξω. . . θά ὁπισθοχωρήσω εἰς τὸ κατώφλιον. . . ἡ ἐλπίς δὲν με στέργει πλέον.
ΠΡΕΤΑΝ.
Ἰθνησε, σέ λέγω, τὴν θύραν! Ἄκουσε ἔβρισκε, εἰξέουρες αὐτὴν τὴν στιγμήν με τί ὁμοιάζεις; ὁμοιάζεις, με συμπάθειαν, ὅσον ὁ ὁποῖος δὲν τολμᾷ νὰ διαβῇ θυάκιον.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ὅπως θέλεις. . . Σὺ ὁ ὁποῖος περιπαίζεις τὰ δεινά μου δὲν ἐπροδόθης ποτέ; Παραδέχομαι, ἐάν τὸ ἐπιθυμῇς, ὅτι δὲν ἀπάντησες σκληρὰς γυναῖκας, ἀλλ' ἀπίστους και κακοποιούς; δὲν εὔρες;
ΠΡΕΤΑΝ.
Ενίστε, ὅπως ὅλοι.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ἄ! ἀνάθεμα εἰς ἐκείνην ἡ ὁποία σέ δίδει αὐτὴν τὴν λυπηρὰν πείραν! ἡ ἀσταθὴς γυνὴ γίνεται ὁ δῆμιος τῶν ἀνδρῶν. Ἀναίσθητος πρὸς τὰ δεινά τοῦ πάσχοντος, εἶναι σκληροτάτη ψυχὴ και ἀντιπάσσευτος! νομίζει ὅτι ἀν σέ προσφέρει τὴν φιλίαν, ἀντὶ τοῦ ἔρωτος τὸν ὁποῖον σέ ἀφαιρεῖ, ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος της! και τί φιλία! οὐτε κἂν φάντασμα φιλίας εἶναι! ποῦ εἰλικρίνεια, ποῦ ἐμπιστοσύνη! αἰῶνον ψεῦμα, ἀδιάκοπος βᾶσανος, και εὐτυχὴς ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον φονεύει!
ΠΡΕΤΑΝ, καθ' ἑαυτὸν.
Ἀφεύκτως πρέπει νὰ μεταχειρισθῶ δραστηκὸν φάρμακον! ποῦ νὰ βάλῃς αὐτὸ τὸ γράμμα; . . μέσα εἰς τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς; . . ὄχι! εἰμφορεῖ νὰ ἐννοήσῃ. . . Ἄ! εὔρηκα, εὔρηκα! . . εἰς τὸ εἰδικόν μου. (Ῥίπτει τὸ γράμμα εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ πλόν.) Καὶ διὰ νὰ τὸ εὔρη. . . (λαμβάνει τὸν τοῦ Οὐαλφρόν.) Χαῖρε, ἔβρισκε. Τὸ κάτω, κάτω τῆς γραφῆς ἔχεις ἴσως δικαίον. Ἡ κόμησά με τα γλυκά της ἐμμάτια ἔχει και τὴν κεφαλὴν ὀλίγον ἐλαφρὰν! . . .
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Πιστεύεις;
ΠΡΕΤΑΝ.
Τίς εἰξέουρες; γυναῖκα εἶναι.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ἀλλὰ πάλιν. . . τὴν νομίζεις ἱκανήν; . . .
ΠΡΕΤΑΝ.
Διατὶ ὄχι. Τὸ κατ' ἐμέ, σέ συμβουλεύω νὰ μετα-

φέρεις ἄλλοῦ τὴν ἀγάπην σου. Καλλίτερα νυμφεύσου τὴν Ἑλένην. . .

ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Ἀλλὰ. . .
ΠΡΕΤΑΝ.
Αὐτὸ εἶναι τὸ φρονιμώτερον. Χαῖρε, φίλε μου, (καθ' ἑαυτὸν ἐφερχόμενος). Θά τὸν ἐπιβλέπω.

ΣΚΗΝΗ Γ'.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ μόνος.

Πολὺ γρήγορα ἤλλαξε γνώμην! τί σημαίνει αὐτό; εἶχε μυστηριώδες ὕφος και ἐνταῦτ' ἐμπαικτικόν. . . Ἄ! εἶναι ἡ διάθεσις τῆς στιγμῆς. . . Ἐν τούτοις πρέπει νὰ ἴδῃς τὴν κόμησάν. . . νὰ μάθῃς διὰ ποῖον λόγον με ἐδέχθη τόσον παραδόξως. . . ὅθ' ἔδωκα ὅτι εἶχα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. . . Τί ἔκαμα τὸ καπέλλον μου; . . Ἄ! . . ὄχι, εἶναι τοῦ Ἐδουάρδου. Αὐτὸς ὁ τρελλὸς ἐπῆρε τὸ ἰδικόν μου. (Εὐρίσκει τὸ γράμμα). Τί εἶναι αὐτό; ἀπὸ ποῦ εἶναι αὐτὸ τὸ χαρτί; γράμμα! οὐτε ἐπιγραφὴ, οὐτε σφραγίς. (Ἀναγινώσκει) « Ἐάν πρέπει νὰ σὲ πιστεύσω. . . » Μεγαλοδύναμε θεέ! εἶναι δυνατόν; . . πῶς! ὁ Ἐδουάρδος ὁ παιδικός μου φίλος! τοιαύτη προδοσία! Ἄ! κατεβλήθη, κατεστράφη! ποῖος ἐδύνατο νὰ τὸ προῖδῃ; Ὁ Ἐδουάρδος, ἡ κόμησά νὰ με ἀπατήσουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον! Αἴ! αὐτὸ με περιπαίξει, ἐννοεῖ τώρα διατὶ ἐφυγεν ἐκείνη. Ναι, μ' ἐπαίξαν ἀφεύκτως και με εἶχαν διὰ νὰ περοῦν τὸν καιρὸν. . . ὦ! θά ἐκδικηθῶ. . . τρέχω νὰ τὸν ἐξαγκατέρω. . . ὅθ' ἔζητήσω ἱκανοποίησιν. . . ὄχι, ὄχι καλλίτερα ὅς ἐμὲ ἐδῶ νὰ εἰπῶ κατὰ πρόσωπον. . . Ἄ! . .

ΣΚΗΝΗ ΙΑ'.
ΟΥΑΑΒΡΥΝ, ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

ΟΥΑΑΒΡΥΝ!
Σαί, εἰσθε, κυρία Μαργαρίτα! ἔλατε ὁ θεὸς σὰς στέλλει.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Πῶς, ὁ θεός; ἡ ἐξαδέλφη μου. Ἀνεχώρησεν ὁ Κ. Πρευάν;

ΟΥΑΑΒΡΥΝ.
Μάλιστα πρὸ ὀλίγου. . . Ἄ! πόσον εὐτυχὴς εἶναι. . . μόνον δι' αὐτὸν σκέπτεσθε. . . τὸν ἀγαπᾷτε. . . Μάθετε λοιπὸν. . .

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
ὦ! τὸν ἀγαπᾷ, τὸν ἀγαπᾷ. . . μὴ βιάζεσθε, παρακαλῶ! Ἀποφασίζετε πολὺ γρήγορα. Ἀλλὰ τί ἐχετε, Παναγία μου! προξενεῖτε φόβον.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ὅταν ἀκούσῃ τὸν ἄνδρα.
Μάθετε ὅτι μὰς προδίδουν καὶ τοὺς δύο;...
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ποίους καὶ τοὺς δύο;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Σὲ καὶ ἐμέ.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Καὶ ποῖος εἶναι ὁ προδότης;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Ὁ ἀπιστὸς μου φίλος καὶ ἐπιβούλος ἐραστής σας!...
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ὦ!... Ὦ!... τί ἐκφράσεις!... τὸν Κύριον
Πρεσβὴν βαπτίζετε μὲ αὐτὰ τὰ ὀνόματα;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Μάλιστα, αὐτὸν τὸν ἴδιον.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ἀστυεύεσθε βέβαια.
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Ὁχι, δὲν ἔχω διόλου ὀρεξίν.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Καὶ ποῖα εἶναι αὐτὴ ἡ προδοσία;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Ἰδοὺ, κυρία, ἀναγνώσατε αὐτὸ τὸ γράμμα.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ἀναγινώσκουσα.
« Ἐάν πρέπει νὰ σὰς πιστεύσω, κυρία... »
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Παρατηρήσατε, παρακαλῶ, παρατηρήσατε, κυρία,
ἀν' ἥτο δυνατόν νὰ περιμένῃ τις...
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ἀναγινώσκουσα.
« Τίποτε ἂς μὴ ἐμποδίσῃ πλέον τὴν εὐτυ-
χίαν μου... »
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Τί λέγετε; Εἰς ποῖαν γυναῖκα τολμᾷ τις νὰ γρά-
ψῃ μὲ τοιοῦτον ὕψος; Ὑπάρχει τίποτε εἰς τὸν κό-
σμον τολμηρότερον καὶ αὐθαδέστερον;
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Τῇ ἀληθείᾳ...
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Δὲν εἶναι φανερόν ὅτι διὰ νὰ γράψῃ τις κατ' αὐ-
τὸν τὸν τρόπον εἰς γυναῖκα πρέπει νὰ κρίνῃ ὅτι ἔχει
τὸ δικαίωμα; καὶ πάλιν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ ἔχῃ τις
ποτε; Καὶ ἡ κόμησά ὑποφέρει τοιοῦτους λόγους!
Κυρία, πρέπει νὰ ἐκδικηθῶμεν.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ἀναγινώσκουσα πάντοτε.
« Ἀλλ' ἀρετὴ ἄρα γε νὰ μὲ τὸ λέγετε;... »
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Ἀναγινώσκετε μὲ προσοχήν.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ναι, ἀκούω τὴν ἀνάγνωσίν μου... Θέλετε νὰ
ἐκδικηθῶμεν πῶς;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Ἐάν τοὺς ἐγκαταλείπωμεν καὶ τὰ χαλάσωμεν ἐν-

τελῶς μὲ αὐτούς. Μὰς πείζουσιν καὶ μὰς ἀπατοῦν.
Ἐάν κλοῦσάντες καθὼς ἐγὼ τὴν μεγάλην αὐτὴν
ὕβριν, ἂς ἀλημονήσωμεν δύο ἀγνώμονας... Ἀσέβη-
τέ με ὡς ἄνδρα.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ἀλλοφρονέουσα.
Ὡς ἄνδρα;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Μάλιστα τολμᾷ νὰ τὸ προτείνω καὶ ἂν δὲν κα-
ταρροήσατε τὴν παράκλησίν μου, θὰ ἀφιερῶσιν ὅλο-
κληρὸν τὴν ζωὴν μου διὰ νὰ ἐξαλείψω τὴν μισσητὴν
ἐνθύμησιν τῆς προδοσίας αὐτῆς, ἥτις βεβαίως σὰς...
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ἀναγινώσκουσα πάντοτε.
Πὲ ἀφιερώνετε ὁλόκληρον τὴν ζωὴν σας;...
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Μάλιστα, τὸ ὁμνῶ, καὶ ἔταν δίδω τὸν λόγον
μου, ἐγὼ...
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ποῦ εὑρετε αὐτὸ τὸ γράμμα;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Εἰς τὸ καπέλλον μου· δηλαδὴ, ἔχει εἰς τὸ εἰδικόν
του, διότι ἐπροδότη ἀπὸ ἀνεπιτηδεύτητα.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Εἰς τὸ καπέλλον σου;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Μάλιστα ἐκεῖ εἰς αὐτὸ τὸ κλίσμα.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Κύριε Οὐαλθρὸν σὰς περιέπειξεν.
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Τί ἐννοεῖτε, κυρία! Τὸ γράμμα αὐτό;...
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Τὸ γράμμα αὐτὸ δὲν εἶναι εἰμὴ ἀστείμαδος;
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Ἀστείμαδος! Ὡς ἥτο πολὺ ἀλλόκοτος. Καὶ πῶς
τὸ συμπεραίνετε; Ἐξυφάνθη σινιωμασία; ἐπέβη
κάμμία παγὶς κατ' ἐμοῦ; Ὁμιλήσατε, ἐμάθετε περὶ
τούτου τίποτε;
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ὅχι τίποτε, ἀλλὰ εἶναι ἥλιου φαεινότερον.
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Πῶς! ἐξηγήθητε, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἐάν ἦναι
παγὶς καὶ τὴν γνωρίζετε...
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ὅχι δὲν γνωρίζω τίποτε, ἀλλ' εἶμαι βεβαία. (Ἀ-
ναγινώσκουσα πάλιν τὴν ἐπιστολήν.) « Ἐάν πρέπει νὰ σὰς
πιστεύσω, κυρία... » χὰ! χὰ! χὰ! (γελᾷ) καὶ τὸ
θεορεῖτε χὰ! χὰ! ἀληθές!... χὰ! χὰ! Θεέ μου,
τί τρέλλα!... καὶ πιστεύετε ὅτι ἡ ἐξαδέλφη μου...
ὅτι ὁ Κύριος Πρεσβὴν... χὰ! Θεέ μου... καὶ δὲν
βλέπετε ὅτι εἶναι ἀδύνατον... χὰ! χὰ!
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν βλέπω...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, γελῶσα πάντοτε.
Χὰ! χὰ! χὰ! ὁ ταλαίπωρος βαρβάρης... δὲν
βλέπει... δὲν παρατηρεῖ... χὰ! χὰ! ἔγνα τοῦ-
του... Τὸ σοβαρὸν σας θὰ μὲ κάμῃ ν' ἀποθάνω
ἀπὸ τὰ γέλοια καὶ θέλετε νὰ μὲ στεφανώθητε, χὰ!
χὰ!... σὰς ζητῶ συγχώρησιν, ἀλλ' εἶναι ὅλως διό-
λου χωρὶς νὰ τὸ θέλω... χὰ! χὰ! ἀλλ' εἶναι ἀδύ-
νατον!... Δὲν ἔχει νόημα!... χὰ! χὰ!
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Μὰ τὴν ἀλήθειαν, κυρία, ὅταν σὰς εἰδείξα τὸ γράμ-
μα δὲν ἐπίστευα ὅτι θὰ σὰς εἶδα τόσον εὐθυμίαν.
Ἀλλὰ παγὶς ἔχει...
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ἀφοῦ σὰς λέγω ὅτι δὲν εἰσέυρω τίποτε.
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Ἐγὼ ὅμως εἰσέυρω τί πρέπει νὰ κάμω. Προσκυ-
νῶ, κυρία Μαργαρίτα.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ποῦ πηγαίνετε; Ἐλάτε μαζί μου εἰς τῆς ἐξ-
δέλφης μου· ὅλα θὰ ἐξηγηθῶν.
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Τὴν ἐξαδέλφην σας δὲν θὰ τὴν ἐξαναῖδω πλέον εἰς
τὴν ζωὴν μου... καὶ σὰς ἀκόμη... οὔτε κἀνένα
ἄνθρωπον... πλὴν ἐνός... Γελάσατε, ἂν θέλετε...
Σὰς εὐχομαι νὰ μὴ μάθετέ ποτε τί ὑποφέρει ὅστις
προδοθῇ!... Ἀ! καταθλιβόμαι... ἀπελπίσθαι!...
Δυστυχία εἰς αὐτόν! εἰς ἐμέ!... Προσκυνῶ, προσ-
κυνῶ, κυρία!
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.
Ἀκούσατε δά.
ΟΥΑΒΡΥΝ.
Προσκυνῶ, προσκυνῶ!
Σ.
(Ἐπιστὰ τὸ τέλει.)

ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΑΥΣΙΚΡΑΤΟΥΣ.
— — —
Μεταξὺ τῶν ἀρχαίων μνημείων τῶν Ἀθηνῶν ἐν
τῶν πεγίεργατάων διὰ τὴν ἐποχὴν καὶ τὴν ἀφορ-
μὴν τῆς ἀνεγέρσεώς του, καὶ διὰ τὴν κομψότητα τῆς
κατασκευῆς του, ἀλλὰ συγχρόνως ἐν τῶν ἡττοῦ γνω-
στῶν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, ἡν
κοσμεῖ, εἶναι τὸ μνημεῖον τοῦ Αὐσικράτου, τὸ ὑ-
πὸ τοῦ ὄχλου καὶ ὑπὸ πολλῶν προσέτι τῶν ἀξιούν-
των ὅτι δὲν εἶναι ὄχλος, κοινῶς ὀνομαζόμενον Φα-
ράρι τοῦ Διογέους, ἢ Φαράρι τοῦ Δημοσθένους.
ὑπὸ τὴν Ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως
κείμενον, εἰς μέρος τῆς πόλεως ἄγρυστον εἰσέτι τῆς
σκαπάνης τοῦ βυζαντινοῦ, ἀφανὲς μεταξὺ οἰκιστῶν
καὶ ἐρείπων, καὶ ἐκτὸς τῆς πεπατημένης ἐδοῦ τῶν

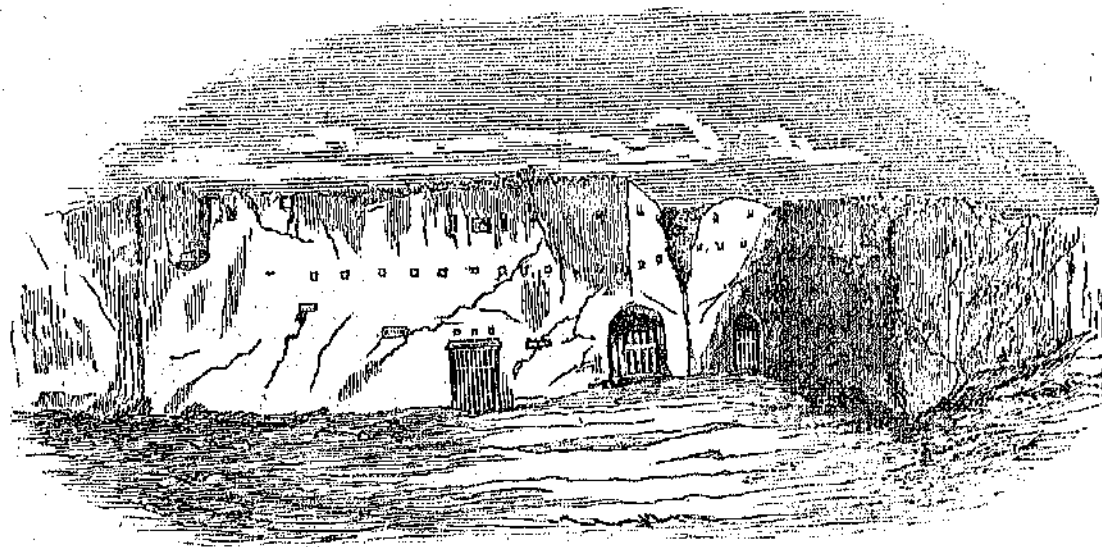
περιηγητῶν, καὶ δὲν ἐλκεῖ. εἰμὴ τῶν εἰδημόνων τὰ
βλέμματα, οὐδὲ προφυλάττεται συνήθως ἀπὸ ἀπειρο-
κάλων κακώσεων.
Στηριζόμενον ἐπὶ τετραγώνου βάσεως λίθων ἀ-
καταγέστων, ἥτις ὅμως πιθανῶς ἐκρύπτετο ὑπὸ
γῆν, ἐγείρεται ἐπ' αὐτῆς στρογγύλον, κυλινδρεῖ-
δες, ἔχον μόλις ἐξ ὑποῶν τὴν διάμετρον, καὶ τὸ
ὅλον ὕψος 3 ἡ ποδῶν κατὰ δὲ τὴν περιφέρειαν αὐ-
τοῦ 2 1/2 ἡμικίονας κορινθιακοῦς, τοὺς ἀρχαιοτέρους
γνωστοὺς τοῦ κατακόσμου τούτου βυθίου. Τὰ δὲ
μεταξὺ τῶν κίωνων τούτων διαστήματα, πλὴν τοῦ
πρὸς δυσμᾶς, ἀφαιρέντος δι' εἰσόδον, κλείονται ἑκα-
στον ὑπὸ μιᾶς μονολίθου πλάκας, ἀνοδῆς μέγεθός τοῦ
ὑποτραχηλίου τῶν κιονοκράνων. Τὰ δὲ μεταξὺ τῶν
κιονοκράνων διαστήματα κλείονται εἰσέτι ἐν μίρῃ,
καὶ ἐκλείοντο ἐντελῶς ὅτε τὸ μνημεῖον ἦτον ἐν
ἄρτιον, ὅφ' ἐτέρων πλακῶν, ὧν ἑκάστη ἔφερεν ἀπὸ
δύο τρίποδας κομψῶς ἀναγεγλυμμένους, ὡς δεικνύει
ἐν μόνον περισιζόμενον αὐτῶν δεῖγμα. Ὁ στρογ-
γύλος θειγὼς φέρει μακρὰν ἐπιγραφὴν εἰς τὸ τρι-
πλοῦν ἐπιστύλιον, καὶ ἀνάγλυφον ζωοφόρον, καὶ ἡ
ὀροφή εἶναι κωνοειδής, λεπτὴ καὶ ἔξωθεν, καὶ κορυ-
φουμένη εἰς ὑψηλὸν τριπλοῦν ἀνθέμιον.
Τὸ σχῆμα τοῦτο τοῦ κυλίνδρου ἀπολήγοντος εἰς
ὀξὺ, ἐνεποίησεν εἰς τοὺς ἀρχαιολόγους ἐποχῆς τινος
σκότους καὶ ἀμαθείας τὴν λαμπρὰν ἰδέαν ὅτι τὸ
μνημεῖον ἦτον (οἱ σοφώτεροι περιωρίζοντο λέγοντες·
ὅτι ὁμοίᾳς) τὸ φανέρων ὃ ἐκράτει ὁ Διογένης, ἄν-
θρωπον ζητῶν. Τούτου; χλευάζοντες, ἐγνωμοδότησαν
ἄλλοι εἰδημονέστεροι ὅτι ἦτον ὄχι τοῦ Διογέους,
ἀλλὰ τοῦ Δημοσθένους φανέρων, ἢ ὁ λόγος πρὸς ἐν.
ἔγραψεν ὁ μέγας ῥήτωρ, καὶ τούτου τῶν ἐλλυχνίων
ὅτι ὦρον αἱ δημηγορίαι του. Εἰς τῶν περιηγητῶν τῆς
προπαρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ὁ Γάλλος Σπὼν,
νομίζων ὅτι δύναται γεναιότερον νὰ ἐκλάβῃ τὴν στή-
μασιν τῆς λέξεως γράφει, φρονεῖ ὅτι τῆς ἐπωνυ-
μίας ταύτης αἰτίον εἶναι τὸ τριγωνικὸν τοῦ ὀρόφου
κόσμημα, ἀναπολοῦν, ὡς αὐτὸς νομίζει, τὸ σχῆμα
ἀρχαίου λόγνου. Περὶ ἑργὸς δὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ
ἐνταῦθα ἡ ἀναμνήσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Δημοσθένους,
συνδυαζομένη μετὰ τῆς περιστάσεως ὅτι οὐ μακρὰν
τῆς θέσεως τοῦ μνημείου τούτου, ὅλον τὸ ἔδαφος
τῆς πόλεως εἰς μέγα βάθος εἶναι πληρὴς σιδηροσκα-
ρίας. Ὡς γνωστὸν, ὁ ῥήτωρ ἐκείνητο πλούσιος σιδη-
ρουργεῖα, καὶ ἰσως δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν ὅτι ταῦ-
τα ἐκείνητο ἐνταῦθα περίπου, ὅπου παρεμεινον καὶ τὰ
ἔχνη αὐτῶν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου ἰδιοκτήτου των.
Αἱ παράδοξοι δὲ αὐταὶ ἐπωνυμίαι πηγάζουσιν ἐκ
χρόνων καθ' οὓς εἶχε οὖρεσθαι πᾶσα ἐρβὴ γυνῶσις
τῆς ἀρχαιότητος καὶ οἱ ὑποτιθέμενοι λόγοι ὡς χρη-
σμοὺς ἐπέβαλλον τὰς ἐαυτῶν ἀλογίας. Τότε τῶν
Παρθενῶνα ὀνομαζόντων Πάνθεον ἢ ναὸν τοῦ ἁγνῶ-

στου Θεού, ενθυμούμενοι ότι ο άγ. Παύλος ανέφερε
που περί βωμού του άγνωστου Θεού εν Αθήναις
τά προπύλαια εκάλουν θαρρόντως ύποστάσιον του
Αυκούργου ή παλαιοτέρου Θεμιστοκλέους, και τόν
πύργον του Κυρρήστου, διδασκαλείον του Σωκρά-
τους· και τινά όρύγματα εν τή αποτόμω πλευρά του
Μουσείου, άπέναντι της Ακροπόλεως και υπό τόν μνη-
μείον του Φιλοπάππου, έξελαμβάνοντο άδιστακτως,
και κοινώς εκλαμβάνονταν μέχρι τούδε, ως ή φυλα-
κή ήν έδόξασε του Σωκράτους ή άδικος καταδίκη.
Είς τας όπας ταύτας ήδυνάτο τις ίσως να ύποπτεύση
τόν πανάρχαιον τάφον του Δαιδαλίδου Κάλω, ήν ο
Παισανίης είδε μεταβαίνων από τών προπυλαίων
πρός τόν θέατρον, ή να εκλάβη αύτους πιθανώτερον
ως οινώνας και ύπόγεια ιδιωτικών οικιών, μόνον δε
τήν φυλακήν του Σωκράτους, έδώ δέν ήδύνάτο να έ-

περίπου όπου και σήμερα, ώστε εν πάση περιπτώ-
σει ή φυλακή δέν έδύνάτο να είναι όπου αϊ φέρονται
τό όνομα αύτης όπαι, μεσημβρινώς της άκροπόλεως
και πέραν του Αρείου Πάγου.

Τή προκείμενον λοιπόν οικοδόμημα, ούτε του Διο-
γένοους, ούτε του Δημοσθένους ήτον Φανάρι, αλλά
χορηγικόν μνημείον του Αυσικράτους, ως δηλοί ή
έπί του επιστήλιου αύτου έπιγραφή, έχουσα ούτως:
« Αυσικράτης Αυσιθίδου Κικυννέος έχορηγίη Α-
» καμάντις παιδων έντα· Θεωρ ήδ.λε· Αυσιθί-
» δης Αθηναίος έδίδασκε· Εδαινετος ήρχε. »

Εν Αθήναις, θεατρικαί, μουσικαί και όρχηστρικαί
παραστάσεις έτελούντο καθ' ώρισμένας τινάς έορτάς,
και τήν δαπάνην και τήν επιμέλειαν του συλλέγειν και
του έπασχειν τούς χορούς δι' αύτάς ώφειλον ν' αναλαμ-
βάνωσι πάντες οί εύποροι Αθηναίοι αλληλοδιαδόχως.

Η φυλακή του Σωκράτους.

δη. Κατά τόν Φαίδρον του Πλάτωνα (1) τόν δεσμο-
τήριον του Σωκράτους ήν πλησίον του δικαστηρίου
έν ή ο φιλόσοφος έδικάσθη· κατά δε τόν Εύθύφρο-
να του αύτου (2) τόν δικαστήριον τούτο ήν εν τή Βα-
σιλείω στοά, κειμένη βορείως του Αρείου Πάγου. Τέ-
λος κατά Ξενοφώντα (3), ο Θηραμένης απαγόμενος
εις τόν δεσμοτήριον ού έπια τόν κώνειον, από του Βου-
λευτηρίου, κειμένου και αύτου βορειοδυτικώς της
Ακροπόλεως, διήλθε διά της άγοράς, ούσης και τότε

(1) Είς τόν δικαστήριον, έν ή και ή δίκη έγένετο. Πλα-
τών γάρ ήν του δεσμοτηρίου. Πλάτ. Φαίδ. 3.

(2) ΕΥΘ. Τάς έν Αυκείη καταλιπών διατριβάς ενθάδε
νύν διατρίβεις περί τήν του βασιλέως Στοάν. Ού γάρ
που και σή δίκη τις ούσα τυγχάνει προς τόν βασιλέα...
ΣΩΚΡ. Ούτοι δε Αθηναίοι γε δίκην αύτήν καλοῦσιν,
αλλά γραφήν. Πλάτ. Εύθύφρ. 1.

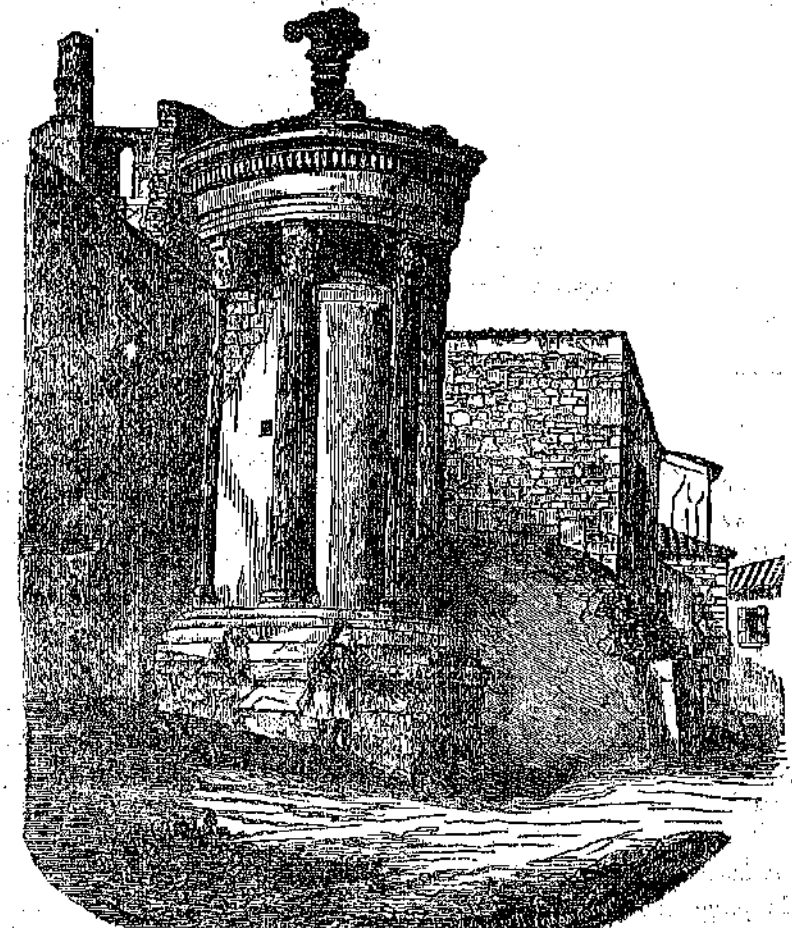
(3) Οί δ' άπήγαγον τόν άνδρα (τόν Θηραμένην) διά της
άγοράς (άπό του Βουλευτηρίου εις τόν Δεσμοτήριον.) Ξε-
ν. Έλλ. Β. 3, 56.

Επειδή όμως κατά τας έορτάς ταύτας έγίνοντο
πλείονες παραστάσεις, και συνήθως πέντε εκ μέρους
πέντε εκ τών φυλών, διά τούτο πλείονες ήσαν και οί
άγωνιζόμενοι χοροί, δικασταί δε εκλεγόμενοι υπό
τών πέντε άλλων φυλών, άπεραίνοντο τίς τών χορών
ύπερτέρησε τών λοιπών, και εις εκείνου τόν χορηγόν
εδίδετο εις άθλον τρίπους, ήν ούτος συνήθως άνέθετε
τοίς θεοίς, ιστάς αύτόν επί κίονος ή άλλου τινός μνη-
μείου επίτηδες άνεγειρομένου.

Τόν προκείμενον λοιπόν μνημείον προς τοιούτον
σκοπόν άνηγέρθη, τριγωνικόν έχον τόν ακράνθεμον εις
στήριζιν του χορηγικού τρίποδος. Ήν δ' ο λαβών
τόν τρίπον χορηγός Αυσικράτης τις, υίός Αυ-
σιθίδου, εκ του δήμου Κικύνων, ίσως του σημε-
ριου χωρίου Κουκουβάουνας, καθ' ή εύρέθη έπιγρα-
φή μνημονεύουσα τών Κικύνων. Ο δε χορός αύτου
ήν ούχι δραματικός, αλλά λυρικός, συγκείμενος εκ
παιδών μόνον της ιδίας αύτου φυλής, της Ακαμαν-

τίδος. Ο αὐλῆτής, θέων ὅστις προσήλκει πρὸς τὸν
χορὸν, εἶναι ἀλλὰχόθεν ἄγνωστος, πιθανῶς δὲ ἦτον
Ἀθηναῖος, διότι ἄλλως ἤθελε προστεθῆ καὶ τὸ τῆς
πατρίδος αὐτοῦ ὄνομα. Ὁμοίως ἄγνωστος εἶναι καὶ ὁ
Αὐσιάδης ὁ διδάξας τὸν χορὸν, ἢ ἴσως καὶ ὁ συνθεὶς
τὸ ᾄσμα, διότι συνήθως οἱ ποιηταὶ αὐτοὶ καὶ ἐδίδα-
σκον τὰ ἴδια αὐτῶν ἔργα. Ὁ Εὔδαινετος τέλος, ἤρξε

σας μολπῶν καὶ ἰαχῶν, καὶ κισσῶς καὶ ἄμπελος
περιεπλάκη περὶ τοὺς ἱστοῦς, καὶ τὰ καλῶδια με-
τεβλήθησαν εἰς συστρεφόμενους ὄφεις, καὶ οἱ Σάτυ-
ροι, οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Θεοῦ, ἔβριψαν εἰς τὰ κύματα τοὺς
κακούργους, οἵτινες αἰφνιδίως μεμεμορφώθησαν εἰς
δελφίνας. Μικρὰν ὁμῶς μεταβολὴν εἰς τὸν μῦθον ὡς
διηγούνται αὐτὸν οἱ συγγραφεῖς, ἐπέφερεν ὁ γλύπτεις

Τὸ μνημείον τοῦ Αυσικράτους.

τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν ἐν Ὀλυμπιάδι 144, 6, ἥτοι ἐν
ἔτει 334 π. Χ., καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἀλέξανδρος τὸν
Φίλιππον ἄρτι διεδεξάμενος εἰσῆλθαι τροπαιοῦχος
εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ δ' Ἑλλὰς εἰς τὸ ἄκρον παντός με-
γαλείου καὶ πάσης δόξης· ἐλάσασα, ἦν ἤδη ἐν μέσῳ
τῷ κόρῳ ὅστις προηγείται τῆς παρακμῆς.

Ἡ δ' ὑπὲρ τὸ ἐπιστήλιον ζωοφόρος παριστᾷ ἐν μι-
κράς διαστάσει χαριέστατα διαγεγραμμένον ἑνα
τῶν γνωστοτέρων Διονυσιακῶν μύθων. Θέλων ποτὲ ὁ
Διόνυσος νὰ μεταβῇ ἐξ Ἰκαρίας εἰς Νάξον, ἐπέβη εἰς
πλοῖον Τυρρηνῶν ἐκ τῶν ἐν Αὐδίᾳ. Ἦσαν δὲ πειρα-
ταὶ οὗτοι καὶ ἐπεβούλευσαν κατὰ τὸν πλοῦν τῷ
Θεῷ, ἀποφασίσαντες ἀντὶ τῆς Νάξου ν' ἀποδιδά-
σωσιν αὐτὸν εἰς Ἀσίαν καὶ νὰ τὸν κακοποιήσωσιν.
Ὁ Διόνυσος ὁμῶς αἰσθόμενος τὴν ἐπιβουλὴν, ἐτιμώ-
ρησεν αὐτοὺς βαρέως, καὶ τὸ πλοῖον ἐπληρώθη ἀμέ-

ἔτι τὸ θαῦμα τοῦ Θεοῦ μετέφερον ἀπὸ τοῦ πλοίου εἰς
παράλιαν τινὰ, πιθανῶς διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ βραχεὶα
τοῦ καταστρώματος ἐκτάσις ἦν ἀκτάλληλος· εἰς πα-
ράστασιν συνεχοῦς ζωοφόρου περί· ὅλου τοῦ οἰκοδο-
μήματος. Ἐξελέχτο δὲ ὁ καλλιτέχνης τὸν μῦθον τοῦ-
τον εἰς ἀπλῶς ὡς βακχικόν, διότι αἱ θεατρικαὶ παρα-
στάσεις ἦσαν ἐν γένει παράρτημα τῶν διονυσιακῶν τε-
λετῶν, ἢ διότι ὁ διθύραμβος ὃν οἱ παῖδες τοῦ χοροῦ
τοῦ Αυσικράτους ἐψάλλον, περιστρέφτο ἴσως περὶ τὴν
διήγησιν τοῦτο. Εἶναι δὲ ἡ σύνθεσις τόσον εὐγενής,
καὶ τόσον ἀνωτέρα τῆς χειρουργίας, ὥστε δέν εἶναι ἀ-
πίθανον ἡ μικρὰ αὕτη ζωοφόρος ν' ἀντεγράφη ἐκ μετ'·
ἱστορίας καὶ ἐντελεστεροῦ ἔργου.

Τοιαῦτα χειρουργικὰ μνημεῖα ἦσαν ἀναγνηγεμένα
πανταχοῦ περὶ τὸ θέατρον. Εἰς τοιοῦτον εἶχε δια-
σκευασθῇ τὸ ὑπὲρ τὸ θέατρον σιζόμενον τετράγωνον

σπήλαιον, ὑπὸ τινος Θρασύλλου, Θρασύλλου τοῦ Δε-
κελῆος, νικήσαντος ἀνδρῶν Ἰπποβοωντίδα φυλῆς, ἐν
ὄλ. 115, α'. ἀμέσως μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν Θά-
νατον. Περιείχεται δ' ἐν τῷ σπήλαιῳ σύμπλεγμα
παριστῶν τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος
φόνον τῶν τέκνων τῆς Νιόβης, ἴσως ἐπίσης τὴν ὑπό-
θεσιν τοῦ διθυράμβου ἢ δράματος καθ' ὃ ἐνίκησεν
ὁ χορὸς τοῦ Θρασύλλου.

Ἐπίσης δὲ χορηγικοὺς τρίποδας ἔφερον καὶ οἱ δι-
δυμοί κίονες οἱ ὑπὲρ τὸ σπήλαιον τοῦτο εἰσιστάμε-
νοι, καὶ τριγωνικά ἔχοντες τὰ κιονόκρανα.

Ἀλλ' ὑπῆρχεν ἰδίως μία τῶν Ἀθηνῶν οὐδὸς ἥτις ἔ-
πασα ἐκοσμεῖτο ἐκατέρωθεν ὑπὸ τοιούτων μνημείων,
καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Τρίποδες ἔφερον.
Ἦν δὲ αὕτη ἡ φέρουσα ἀπὸ τοῦ Θεάτρου εἰς τὸ Πρυ-
τανεῖον, καὶ ἐν τῶν ἐπ' αὐτῆς μνημείων εἶναι αὐτὸ
τὸ τοῦ Λυσικράτους.

ΤΡΕΙΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ἐξ ἀνεκδότου βιογραφικῆς συλλογῆς
ἀποσπασθεῖσαι.

(225) Παρθένιος ὁ Κατσούλης.

—οοο—

Διέπρεψεν ὁ Ἰππερώτης αὗτος ἱερομόναχος με-
ταξὺ τῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἐκα-
τονταετηρίδος διδασκάλων καὶ λογίων, ἐν τῇ πό-
λει ταύτῃ ἐκπαιδευθεὶς ὑπὸ τὸν κλεινὸν Γεώργιον
Σουγδουρήν, ἐγεννήθη δὲ εἰς τὴν Ζήτησαν, κώμην
τῶν Ἰωαννίνων, καὶ ἀπεβίωσε, καθὰ φησιν ὁ Βενδύ-
της (ἐκκλ. ἱστορ. Δ. 145) τῷ 1730 ἐν Ἰωαννίνῳ
δύο ἔτη μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πο-
νήματος τοῦ « ἀποφθεγμάτων ἀπανθίσματα ». Πρὶν
τῶν ἀποφθεγμάτων συνέταξε καὶ συλλογὴν παροι-
μιῶν, ἐξ ἧς ὁ Γεώργιος Κρομμύδας, ἀνεκδότου οὖ-
σης, ἤρπασεν καὶ κατεχώρισεν εἰς τὰς πραγμα-
τείας τοῦ ἱκανός, καὶ τὴν συλλογὴν ταύτην ὁ Κο-
σμάς Μπαλάνου ἐν τῷ προλόγῳ τῆς Ἀλγέβρας τοῦ
ὀνομάζει παροιμιαστήριον ». Τοῦ πονήματος δὲ
τούτου εὐρομεν ὑπόγραφον κατεχόμενον ὑπὸ τοῦ
Κυρίου Μετ. Γοργόλη, ἐξ οὗ ἀντιγράφαντες ἐπισυ-
νάπτουμεν τὸ σύντομον προοίμιον.

« Τοῖς ἐντευξομένοις ἐν Χριστῷ ἡμῖν ἀδελφοῖς κτλ.

» Ἀγαθὸν τι χρεῖμα τὸν πόνον ἀποφθάνει τινὰ
τῶν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ βεβιωμένων ἀνδρῶν, κομιδῇ θαν-
μάσας τὰ μέγιστα ἐπηρεσάμεν, ὡς κάλλιστα καὶ
δοκιμώτατα φιλοσοφῆσαντα, διὰ πόνου γὰρ τοῖς
ἀνθρώποις ἐπιδέρει τὰ ἀγαθὰ, διὰ πόνου πάντες
τιμῆς ἀξιοῦνται, διὰ τούτου πλουτοῦσι, διὰ τούτου
θεοῦ βασιλείαν κληρονομοῦσιν. Οὕτως ἀγαθὸν ὁ
πόνος, τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ ὁ Θεὸς συλλέγει τὰ κα-

τὰ τὴν παροιμίαν. Τοῦτο δὲ οὖν αὐτὸς τῷ πόνῳ
μέσῳ τινὶ χρήσιμος ἐρχομαι πρὸς τὴν ἴμν. ἀγάπην
καὶ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητα, ἀσπαζόμενος τὴν
ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν, ἐπὶ νῆμα γὰρ οὐ μετρίως περὶ
τὴν συλλογὴν τῶν παροιμιῶν, καὶ γὰρ, ὡς δὴλον,
διεσπαρμένων τυγχάνουσιν καὶ μὴ ἐν ταύτῃ, πόνον
τε οὐκ ὀλίγον ἀπέλκον τοῖς θέλουσι χρῆσθαι ταύ-
ταις συλλέξας ἀπὸ βιβλίων διαφόρων, ἀπὸ τε Πα-
ρίνου καὶ Σουΐδα, ἀπὸ τε Μηχαήλου Ἀποστολίου καὶ
Τυρβαίου καὶ Διδύμου, ἀπὸ τινος Γραικολατίνου καὶ
ἄλλων ἀνωνύμων, πολλὰς τε ἀπὸ τῶν χυδαίων, κάλ-
λος τῆς ἑλληνίδος διαλέκτου, παρ' ἧς καὶ ἐπέευσαν
ὡν δὲ λαχούσων μοι οὐδεμίαν παρήκα (α). Τούτων
δὲ τὸ χρήσιμόν τε καὶ ὑπουργὸν ἐγνωσμένων ἡμῖν
ἦθη γὰρ παραινῶσαι, καὶ πάθῃ ἐπανορθοῦσι, λόγος
γὰρ βιωφελὴς ἡ παροιμία, καὶ εἰσὶν οἶον ὅλη ἀναγ-
καιοτάτη τοῖς λόγοις καὶ ἐπιστήμῃς μετεσχηκῶσι,
ὑπουργοῦσι γὰρ ἡμῖν, εἰς τὸ δμῖλεν ἀστέως καὶ συγ-
γράψαι κοσμίως. Τοῦτο καὶ πρὸς ἡμῶν ἐπὶ νῆμα πα-
ρὶ τὴν συλλογὴν τῶν αὐτῶν, ἀς τάξεις ἀμοιροῦσας
εὐρών, ταύτην ἐχαρισάμεν αὐταῖς, ἐξ ὧν τὰς μὲν εἰς
τὴν αὐτὴν ἔνοικον συντεινούσας, ἀς καὶ ταῦτοσημάν-
τους καλέσας, ἐν τῷ τέλει μετεθέμεν τοῦ βιβλίου.
Τούτων οὖν τὸν πόνον προανατίθημι τῇ ὑμῶν λογί-
τητι, ὅν ὑπὲρ τῆς χερσὶν ὑποδέξασθαι ἀξίω, οὐκ ἀφ-
ορῶντες εἰς τὸ τοῦ δώρου λίτον, ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμῶν
τοῦ πονήματος μετὰ φιλοφροσύνης δεξιώσασθε, καὶ
γὰρ καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας οὐκ ἀπηξίωσε τὸν ὀ-
λίγον τι ταῖς χερσὶν ὕδωρ κομίσαντα. Μετ' οὐ πολὺ
δὲ, ἢν Θεὸς διδῇ, καὶ ἄλλην συλλογὴν, τὴν τῶν ἀ-
ποφθεγμάτων προσοίσει ὑμῖν, ἀδελφοὶ γὰρ, κατὰ τὸν
εἰπόντα, παροιμίαι καὶ ἀποφθέγματα. Ἐγὼ μὲν οὖν
ὡ σέβασμα ὁμῆγυρις, ὃ κατὰ δυνάμιν εἶχον προσή-
νεγκον, ὑμῶν δὲ ἕκαστος τὸν οἶκτον ἔρανον μὴ ἀ-
ποστερεῖτω, καθ' ὃ δυνάμει εὐτυχεν, αὐτοῦ δὲ ποι-
οῦντες, ἐνταλὴν πληροῦμεν Θεοῦ, ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας, ἀμήν. »

Παρθένιος ἱερομόναχος, ὁ καὶ Κατσούλης ὁ ἔ
Ἰωαννίνων τῆς ἴμν. λογίτητος ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

(47) Γεράσιμος Παλλιδᾶς.

Ἀπὸ τοῦ πίθου τῆς λήθης, οὕτως εἰπεῖν, ἐξάγομεν
τὴν σοφὴν τοῦτον ἑλληνίδα τῆς 12'. ἐκατονταετηρί-
δος διὰ τῶν ὑποσημειωμένων 27 ἐπιστολῶν, ἀς εὐ-
ρομεν ἐν τῷ σημειωταρίῳ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Βη-
σαρίωνος ἀντιγεγραμμένας, ἀλλ' ἔνευ χρονικῆς καὶ
τοπικῆς σημειώσεως τῆς ἐκδόσεώς τινος.

(α). Περὶ τὰς 700 δημόδεις παροιμίας (ἐν χρήσει οὖ-
σας τότε κατὰ τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων καὶ τὰ περίε) συγ-
κατεχώρισεν ἐν τῷ τέλει τοῦ πονήματος τοῦ μὴ κατὰ στοι-
χείον ἐγγεγραμμένας, ὡν ἐκάστην ἐξελληνίσας καὶ οὐκ ἐ-
στόχως ἐρμηνεύσας, συγκατέταξε μετὰ τῶν ταυτοσημῶν
καὶ σχετικῶν ἀρχαίων παροιμιῶν.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἑλληνιστὶ γεγραμμέναι, διὰ
τὸ δεινὸν καὶ στρυφνότατον ὕφος τοῦ γράφοντος, διὰ
τὴν ἐπὶ τὸ ἐπιδεικτικώτερον πλοκὴν αὐτοῦ καὶ διὰ
τὴν ἀμέλειαν καὶ ἐπιπολαιότητα τοῦ ἀντιγράφοντος
αὐτὰς χρεῖται ἀγλίου κολυμβήτου πρὸς πλήρη ἐμ-
δάτευσιν, δι' αὐτῶν δὲ ἠδυνήθημεν πορισθῆναι, ὅτι
ἐγράφησαν μετὰ τὸ 1650—1685, ἔτι δ' ἐν λό-
γῳ Γεράσιμος συγκεροτημένος ἐκ βαθείας καὶ ποι-
κίλης παιδείας, πρὶν τοῦ 1664 κατέχευε θέσιν διδα-
σκαλικήν, καὶ ὡς ἀριστος ἱεροκλήρυς ἐκλεΐετο, ὅτι
τοιοῦτο, ὡν ἐπεσκέφθη τότε τὰ Ἰωάννινα, διδασκα-
λεύοντος τοῦ σοφοῦ Σπυριδωνος Τριανταφύλλου, ὅτι
διὰ τινὰ ἔτη ἐδιδασκάλευσεν εἰς Ἄρταν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς
Παραμυθίαν καὶ ἐκ νέου εἰς Ἄρταν περὶ τὸ 1690,
ὅτι καθ' ὃν καιρὸν διέτρεβεν ἐν τῇ Ἰπείρῳ, ἔζη καὶ
ὁ πατήρ-αὐτοῦ Θεόδωρος καὶ ὁ ἀδελφός του Στέφαν-
ος ἱερομόναχος, ἀμφότεροι πεπαιδευμένοι καὶ ἐν τῇ
πατρίδι αὐτοῦ ἐνδημοῦντες. Ἀλλ' ἡ πατρίς τοῦ περὶ
οὗ ὁ λόγος σοφοῦ Ἑλλήνος, μένει ἡμῖν ἀγνωστος, ὡς
καὶ ἡ πηγὴ ἐξ ἧς ἐξήντησε τὰς ὑψηλοτέρας τῆς σο-
φίας του γνώσεις, ἀναμφιβόλως δὲ ἐστίν, ὅτι ἔχρη-
μάτισεν εἰς Κέρκυραν ἀκροατῆς καὶ τοῦ προμνησθέν-
τος Σ. Τριανταφύλλου. Ἰσως πατρίς αὐτοῦ ὑπῆρξεν
ἡ Κρήτη, διότι πρὸς Κρήτας δεικνύεται ἐκ τῶν ἐπι-
στολῶν του μᾶλλον ἐσχετισμένος, οἷοι ὁ Γεράσιμος
Βλάχος. Ἀρσένιος ὁ Καλούδης, Μελέτιος ὁ Συρίγος,
Βαρθολομαῖος ὁ Συρόπουλος, Γρηγόριος ὁ Μελισση-
νός, Μελέτιος ὁ Φιλαδελφείας, ὁ τε Γραδένιος Ἀ-
λοῖσιος ἢ Ἀμβρόσιος.

Οὐκ ἔχομεν ἄλλο τι περὶ τούτου προσθεῖναι, εἰ-
κάσομεν δὲ ὅτι καὶ ὁ κλεινὸς Ἀνδ. Μουστοξύδης, με-
ταξὺ τῶν σοφῶν ἀνεκδότων σημειώσεών του περὶ
τῶν πεπαιδευμένων τῆς 12'. ἐκατονταετηρίδος οὐ-
δεμίαν ποιήσεται μνησίαν περὶ τοῦ σοφοῦ τούτου Ἑλ-
λήνος. Διότι ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ, τῇ ἐν τῇ Παρδῶ-
ρᾳ τοῦ 1856 ὀκτ. τεύχει 157, οὐδὲν τι περὶ τού-
του, τοῦ τε Σπυριδωνος Τριανταφύλλου ἀναφέρει, καὶ
τοῖς μέχρι τοῦ 1658 διέτρεβεν ὁ τελευταῖος εἰς Κέρ-
κυραν διδάσκων.

Τὰς δὲ βηθείας ἐπιστολάς αὐτοῦ, Θεοῦ διδόντος
σπεύσομεν δημοσιεῦσαι, (ἀφοῦ διορθώσωμεν ἐν μέρει
τὰς παρεισφρησάσας ἑλλείψεις καὶ λάθη τοῦ ἀντι-
γράφου), μετὰ τινων σημειώσεων διευκρινιστικῶν
τοῦ νοήματος τινος, ἐπιγράφονται δὲ ὡς ἑπεται

1—3 Βαρθολομαῖος ἱερὸς (τῷ Συροπόλῳ.)

4 Μελέτιος τῷ Συρίγῳ.

5—6 Γεράσιμος τῷ Βλάχῳ.

7 Τῷ Πατριάρχῳ Ἰωσήφ τῷ Δάξῃ.

8 Σπυρίδωνι Τριανταφύλλῳ (1).

(1) Ταύτην καταχωρίζομεν ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ αὐτοῦ
Σ. Τριανταφύλλου.

- 9 Ἐμμανουὴλ ἱερὸς τῷ Δεκάρχῳ.
10—11 Σιλβέστρῳ Ἀρχιδιακόνῳ Ἰωαννίνων.
12 Παπᾷ Ἰωάννῳ.
13 Λέοντι τῷ Γλυκεῖ.
14 Βησσαρίῳ τῷ Μακρῷ.
15 Ἀρσένιῳ ἱερομόναχῳ τῷ Καλούδῃ.
16 Βαρθολομαῖῳ Νηυστάκτου καὶ Ἀρτης.
17 Μελετίῳ Φιλαδελφείας.
18 Στεφάνῳ ἱερὸς Παλλιδᾶ τῷ αὐτοδελφῳ.
19 Θεοδώρῳ Παλλιδᾷ, τῷ πατρὶ.
20 Ἀλοῖσιῳ Γραδένῳ (ἴσως τῷ Ἀμβρο-
σίῳ Γραδένῳ τῷ Κρητικῷ).
21—22 Γρηγορίῳ ἱερομόναχῳ Μελισσηνῳ.
23 Παρθένῳ τῷ ἱερομόναχῳ.
24 Σιλβέστρῳ ἱεροδιακόνῳ (ἀπάντησις).
25 Μελετίῳ Φιλαδελφείας ὁμοῖα.
26—27 Γρηγορίου τοῦ Μελισσηνοῦ ὁμοῖα.

(248) Σπυρίδων Τριανταφύλλος.

—οοο—

Ὁ σοφὸς οὗτος Ἑλλήν, Κερκυραῖος τὴν Πατρίδα,
παρ' οὐδενὸς τῶν γνωστῶν ἦν ὑπομνηματιστῶν ἀ-
ναφέρεται, ἐκ δὲ τῆς ἀνεκδότου βιογραφίας τοῦ Βη-
σαρίωνος τοῦ Μακρῷ καταφαίνεται ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ
ξία τοῦ ἀνδρὸς ἀποχρώντως διὰ τῶν ἐπομένων λέ-
ξεων « Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦλθεν ἀπὸ τὴν νῆσον τῶν
» Κορυφαίων ἕνας διδάσκαλος Τριανταφύλλης τὸ ὄ-
» νομά του, καὶ ὤνοξε σχολεῖν εἰς τὰ Ἰωάννινα,
» καὶ ἀπὸ τότε ἤρχισε τὰ γραμματικὰ ὁ Βησσαρίων
» ὁμοῦ μετ' ἄλλους συμπατριώτας καὶ ἐσπούδασεν εἰς
» ἐκεῖνον γραμματικὰ καὶ ποιητικὰ καὶ λογικὴν ὅ-
» λην, τέσσαρας ἡμῶν χρόνους ». (Παρθένιος ὁ
» Μικρός). Μεταξὺ δὲ τῶν ἐντυχουσῶν ἡμῖν ἐπιστολῶν
τοῦ σοφοῦ Γερασίμου Παλλιδᾶ, εὑρίσκεται καὶ ἐπι-
στολὴ τις ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν μνησθέντα σοφόν,
ἐπιγραφομένη « Τῷ σοφῷ Τριανταφύλλῳ », ἣν ἀχρο-
νολόγητον αὖσαν ἐπισυνάπτουμεν. Εἰς ἐπιστολὴν δὲ
Γρηγορίου ἱερομόναχου γεγραμμένην ἐξ Ἰωαννίνων τὴν
4 Φεβρ. 1661 καὶ διευθυνομένην πρὸς τὸν βηθέντα
Παλλιδᾶ ἀναγινώσκουμεν ταῦτα « Νῦν δὲ περιλυπό-
» τεροι γεγόναμεν, ὅτι τινὰ συμβαίνοντα κατὰ τύχην
» ἡ κρείττον εἰπεῖν κατ' ἐνέργειαν καὶ συνηγορίαν τοῦ
» τῶν ἀρετῶν φθονοῦντος αἰ καὶ βασκαίνοντος δαί-
» μονος, κατὰ τοῦ λογιστάτου συνεβράφησαν Σπυ-
» ριδωνος τοῦ Τριανταφύλλου. » Ἀπαντῶν δὲ ὁ αὐ-
» τὸς Παλλιδᾶς τῷ ἐπιστέλλοντι φησὶ « Ταύτην γάρ
» διερχόμενος, οἶδά σε, παιδείας ἕνεκα τῆς θειομιμή-
» του εἰς Ἰωάννινα τὰς ἐνδηρίας πεπονηκέναι, τὴν ταύ-
» της πολυπόνον σπουδὴν παρὰ τοῦ λογιστάτου Σπυ-
» ριδωνος Τριανταφύλλου ἀντλήσασθαι ἐφιέμενον, ἧς
» τὰ ἀχροποικιλόχρονα ἄνθη ὁ παμπόνηρος ἀποδύεον
» ἐχθρὸς οὐ πεφθονηκέναι ἡμελήσατο, ἵνα μὴ τῇ ἐκεί-
» νῳ.

νων ἀρωματώδεις ἐκχύσει αὐτός· ἐκ πολλοῦ οἶα περ
δυσώδους κατ' αὐτὸν ἀπαγγονισθῇ. Ἀλλ' ἐνι τις ὑπέρ-
σθενος τοῦ παντεπόπτου ἰσχύς, ἡ τὰς ἐκείνου δηλητη-
ρίους ἐνέδρας συνθλάσαι δυναμένη, εἰς ἣν τὰς ἡμῶν ἐλ-
πίδας ὀλοφύχως ἀναθώμεν. » Ἐκ τῶν ἀναφερομένων
λοιπὸν ἀπομνημονευμάτων ἐξάγομεν, ὅτι ὁ ἀοίδιμος
ἡὺτος σοφὸς ἐδιδασκάλειεν ὑπερμεπούσης τῆς ἸΖ'.
ἐκατονταετηρίδος εἰς Κέρκυραν, ἐξ ἧς μετέβη τῇ
1658 διδασκαλεύσων εἰς Ἰωάννινα ἀκουσάς αὐτοῦσε
ἔχων μεταξὺ ἐτέρων πλείστων, τὸν Πησσαρίωνα τὸν
ἐπὶ τῇ Γρηγόρειον ἱερομόναχον, τὸν Μελισσηνὸν,
Σίλβεστρον τὸν τοῦ Ἰωαννίνων ἀρχιδιάκονον καὶ
Ἰμμανουὴλ ἱερέα τὸν Δέκαρχον.

Ἀγνωοῦμεν δὲ πότε ἔπαυσε τῆς ἐν Ἰωαννίνοις διδα-
σκαλίας, ὥς καὶ τὰ μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συμ-
βάνα αὐτοῦ. Ὁ πολυμαθὴς Ἀνδ. Μουστοξύδης (ἐν
τῇ Πανδώρα τοῦ 1856 τευχ. 157. Μ. Οκτ.) ἀναφέ-
ρει παρέρχως ὡς μέλος τῆς ἐν ἔτει 1732 συστηρί-
σης Ἰονικῆς Ἀκαδημίας Ἰωάννην τὸν Τριανταφυλλὸν
καὶ Χριστόφορον, ἵσως ἀντάδελφον τοῦ πρώτου. Ὑ-
πὸ τῆς ἀξίας γε οὗτοι υἱοὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Σπυ-
ρίδωνος ἢ ἐγγονοὶ ἢ πλάγιοι συγγενεῖς; Ἐπειδὴ δὲ
ὁ τοῦ Πησσαρίωνος βιογράφος Παῖσιος, ὅτε κατὰ τὴ
1673 διαβὰς ἐκεῖνος ἐκ Κερκύρας εἰς Ἰωάννινα, διέ-
τριψεν ἐκεῖσε, ἱκανὰς ἡμέρας συνεντυγχάνων τοῖς
γνωρίμοις καὶ φίλοις του, οὓς καὶ ἀπομνημονεύει, οὐ-
δεμίαν ποιεῖται μνείαν τοῦ ἐν λόγῳ Τριανταφυλλοῦ
οὔτε ἀλλαχοῦ ἀναφέρει τι περὶ τούτου, ἐξάγεται ὅτι
ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ οὐχ ὑπῆρχε ζῶν.

« Τῷ σοφῷ Σπυρίδωνι Τριανταφυλλῷ Ἱεράσιμος.

« Οὐ τοῖς τῶν μελισσῶν ζωύφιοις πτίλων μεθ' ἐ-
αυτῶν ἐκτεταμένον, τοῖς μύρων ὀξυσι, καὶ ἀνθῶν
εἶδη τὰν χερσὶν κατέχουσι, περιθωμῶν προσήκει, τὰ
δὲ τῶν μερόπων τὸ μέλλον πλήθην αὐτῷ τῷ σοφιστῇ
προσιέναι. Μῦρον γὰρ ὡς ὅπως ὥρας, καὶ οὐ πολ-
λοῦ χρόνου παραλλαγῇ, τῆς εὐδοκίας ἄμοιρον φανή-
σεται, ἡ δὲ τῆς σοφίας πλημμυρὶς, τὰ τε περιχυρὰ
καὶ καλλειδόμενα τῶν ἀρετῶν σου καὶ πράξεων ἀν-
θῆ, τὰ γλώττῃ ψελλίζουσα (ὡς τὸ ἀψευδὲς οὕτως)
χειροῖς τε θίγειν διὰ τὸ τούτων ἀπειρον μὴ δύναμα-
να, αἶον οὐχ ὅπως ἐξελείψαι ποτε δύνησθαι, αὐτῶν
ὡς τὸ στέφος ἀφθορία, καὶ τούτοις ἀφθορία χρῆ-
σεται. Πῶς τοῖνυν ἐραστής τούτων μὴ γένωμαι, ὃ
σοφίας στέρος; Ἐραστής ὡς ἐραστής σὸν κλέος πα-
ριθωμῶν τῇ τῆς ἐπιστολῆς κατὰ τέχνην ἀκροαίᾳ,
ἧς τὸ ταπεινὸν εἶδος οὐκ ἀπέβλητον, προσίτην δὲ τὸ
μέλλον γένετο, αὐτὸ γὰρ ἀρχὴ μετὰ πέρας τῆς
πνευστήμου χαρμοσύνης γενήσεται. Ἐρρώσο. »

Η. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ.

Ὁ κατωτέρω λόγος ἐξεφώνηθη ἐν τῷ Ἀρσα-
κείῳ Παρθεναγωγείῳ τὴν 17 Ἰουνίου, ὅ-
τε ἐπερατώθησαν αἱ κατὰ τὴν 3 τοῦ αἰ-
τοῦ μηνὸς ἀρξάμεναι ἐξετάσεις τῶν μα-
θητῶν, παρούσης καὶ τῆς Μεγαλειότητος
Προστάτιδος τῆς Φιλεκαπιδευτικῆς Ἑται-
ρίας, ὑπὸ τοῦ Κ. Λέοντος Μελά, Εἰσηγη-
τοῦ τῆς ἐπὶ τῶν Σχολείων Ἐπιτροπῆς.

—οοο—

Μεγαλειότητι Ἀρσασα

καὶ

Δεσποτῇ ὁμήγουρις.

Ὅταν ἐπὶ τινος ἔθους ἀσθμαίνοντες ἀναβάντων
ὅπως μετὰ τοῦ σώματος καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἀν-
ψύοντες, τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν καλλονὴν τῆς δημι-
ουργίας θαυμάσωμεν, καὶ τὴν πλάστην δοξολογήσω-
μεν, πολλάκις καὶ ὁδὸν ἱστάμεθα, καὶ τὸ βλέμ-
μα πρὸς τὰ ὀπίσω στρέφοντες, εὐχαριστοῦμεθα, ἀ-
νακαυώμεθα καὶ νέας δυνάμεις ἀντλούμεν πρὸς ἐκ-
κολούθησιν τῆς ἀνοδοῦ μας.

Αὐτὸ τοῦτο πράττομεν καὶ ἡμεῖς τὴν κλίμακα τοῦ
πολιτισμοῦ ἀναβάνοντες ἐντὸς τοῦ νέου τούτου Παρ-
θενῶνος κατ' ἔτος ἱστάμενοι πρὸς τὸ παρελθὸν τὸ βλέμ-
μα στρέφοντες, καὶ τὴν πρόοδον τοῦ Παρθεναγωγείου
ἡμῶν καθυθύνοντες, ἐλπιδας γλυκυτάτας περὶ τοῦ με-
λλοντος συλλαμβάνοντες, καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὴν ἀνά-
βασιν τῆς κλίμακος ἐπὶ μέλλον ἐνσχυόμεθα.

Ἀλλ' ἡ Φιλεκαπιδευτικὴ Ἑταιρεία εἰς τὴν εὐγενῆ
ἀγῶνα τοῦ πολιτισμοῦ ἀποδιδέσχετ' ἀναγκῇ
βεβαίως αὐτὸν ἐντὸς τῶν ξηρῶν γραμμάτων καὶ τῆς
ἐπιπολαίου τοῦ νοδὸς ἐκπαιδεύσεως, καθόσον πάλιν
χρόνιος ἤδη πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι ἡ τῶν σχολείων
συνήθεια ἐκπαιδεύσεως, ἡ τὴν διάνοιαν μόνον ἐπιψέ-
υσσα καὶ τὴν καρδίαν παραμελῶσα οὐδέποτε εἰς
τὴν εὐμερίαν καὶ τὴν ἀνύψωσιν τῶν κοινωνικῶν συν-
ετέλεσε.

Διὰ τὴν βλαστήσῃ ἀνθρώπων καὶ θάλλον τὸ γλυπ-
τὸν τοῦ πολιτισμοῦ ἀπαιτεῖται πρὸ πάντων τῆς
καρδίας ἡ καλλιέργεια, διότι αὐτὴ εἶναι τὸ πηδῆ-
λυν τοῦ ἀνθρώπινου βίου, ἡ ἔδρα τῶν εὐγενῶν αἰ-
σθημάτων, ὁ μοχλὸς τῶν ὠραίων ἔργων καὶ ἡ πηγὴ
τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀκαλλιέργητος μένουσα ἡ καρδία
μαραίνεται, τὰ δὲ μαραζμένα φύλλα δὲν προμνηστικῶς
δυστυχῶς ἔαρ τερπνὸν καὶ εὐσμου, ἀλλὰ χειμῶνα
μαῦρον καὶ σκοτεινόν.

Ἄς ἀνταχθῇ λοιπὸν εἰς τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μας
ἡ ἱερὰ φωνὴ τῆς Ὁρησκείας, κατεργασμένη διὰ τοῦ
στόματός οὐχὲν πειναλέων καὶ ἀπαιδευτῶν ἀλλὰ σπ-
θαστῶν καὶ πεπαιδευμένων λειτουργῶν τοῦ Ἰψίστου
ἁγίου ἀναζωπυρήσῃ ἐντὸς ἡμῶν ἡ ἱερὰ αὐτῇ φωνῇ τῇ

Ὁρησκείαν αἰσθήμα, τὴν ἀληθῆ λατρείαν καὶ τὴν
χριστιανικὴν ἐν τῷ βίῳ ἀρετὴν, διότι τότε μόνον αἱ
ζωογόνοι ἀκτίνες τοῦ πολιτισμοῦ ἀνατέλλουν καὶ τὰ
ἔθνη εὐδαίμονον.

Ἄς παρασκευασθῶσι δὲ διδάσκαλοι χριστιανοὶ καὶ
νοήμονες ὅπως κρούσιν ἐντέχνως οὐχὲ μόνον τὰς
διανοητικὰς τῶν νέων χορδὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡθικὰς
χορδὰς τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ τότε ἀντὶ τῆς δυσ-
ρέστου κακοφωνίας, ἥτις πολλάκις ἐκ τῶν σχολείων
ἐξέρχεται, ἀρμονία μελωδική, τὰ θέλητρα τοῦ πο-
λιτισμοῦ προαναγγέλλουσα, καὶ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς
ἀνθρώπους εὐφραίνουσα θέλει διαχυθῇ ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ ἐξ ἀπαλῶν ἐνδύχων οἰκογε-
νειακὴ ἀνατροφή τῆς καρδίας, ἡ εὐλογίη καὶ τὸν
οἶκον τοῦ πλησίον καὶ τὴν καλὴν τοῦ πτωχοῦ, ὅ-
πως καὶ νέοι σεμνοὶ, καὶ πολῖται ἐνάρητοι, καὶ ἄρ-
χοντες ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι στολίσωσι τὴν πατρίδα,
καὶ σεβαστὴν καὶ ἑνδοξὴν καὶ εὐδαίμονα ἀναδείξω-
σιν αὐτήν· διότι ἀναντιρρήτου εἶναι ὅτι ἐκ τῶν
σπλάγγνων τῆς οἰκογενείας ἐξέρχεται ἐν τῇ καινω-
νίᾳ ἡ ἀρετὴ ἢ ἡ κακία, τὸ σέβας ἢ ἡ προπέτεια, ἡ αὐ-
ταπάρνησις ἢ ἡ ἰδιοτέλεια, καὶ ἐν γένει ἡ εὐλογία ἢ ἡ
κατάρτα τοῦ πλάστου.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ βία τῆς οἰκογενειακῆς ἀνατροφῆς,
καὶ ἐπομένως τῆς κοινωνικῆς εὐμερείας, εἶναι βε-
βαίως ἡ γυνή, τὴν ὁποίαν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου
δι' εἰδικῶν προτερημάτων ἐπροίτισεν ὁ Πλάστης ἡ
Φιλεκαπιδευτικὴ Ἑταιρεία τὴν κοινωνικὴν ταύτην τῆς
γυναικὸς ἀποστολὴν ἀναγνωρίσασα, καὶ τὴν παιδα-
γωγικὴν ἐκπαιδεύσιν τοῦ γυναικείου φύλου ἰδίως ἀ-
ναλαβούσα, δικαίως ἐφείλκετο τὴν συμπάθειαν πά-
σης φιλοπάτριδος καὶ πάσης εὐγενοῦς καρδίας.

Ἰδοὺ διατὶ Ἀνασσα, πλήρης ἑλληνισμοῦ καὶ φιλο-
καλίας, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἑλληνικῆς
φυλῆς ἐνθέρμως ποιοῦσα, ἀφειδῶς ἐπὶ τῆς Ἑταιρείας
ταύτης διαψεύσει τὴν Βασιλικὴν Αὐτῆς εὐμένειαν
καὶ προστασίαν.

Ἰδοὺ διατὶ ἀνὴρ τῆς Ἑλλάδος ἔσχατος, ἀφοῦ τὸν
ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας ἐνδόξως ἠγωνίσθη, ἀσκήως
καὶ μετὰ ζήλου σήμερον τὴν ἑταιρίαν ταύτην προε-
δρεύει, ἀγωνιζόμενος οὕτω προθύμως καὶ τὸν ἐπί-
σης ἐνδοξὸν ἀγῶνα τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἰδοὺ διατὶ ψυχὰ γυναικεῖα καὶ εὐεργετικὴ με-
γάλας θυσίας εἰς τὸ βωμὸν τῆς Ἑταιρείας προσέφερον
καὶ ὁλοὴν προσφέρουσι, συντελοῦσας διὰ τοῦ πλοῦ-
του τῶν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ Χριστιανικοῦ πολι-
τισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ εἰς τὰς στήλας τῆς ἀ-
θανασίας ἀναγράφουσαι δικαίως τὴν μνήμην των.

Ἰδοὺ διατὶ μετ' ἄλλας εὐχαριστήσεως ἐν τῇ μέσῃ
ἡμῶν βλέπομεν Κυρίαν φιλάγαθον, ἥτις τὴν ἐκπολι-
τιστικὴν ἀποστολὴν τοῦ Παρθεναγωγείου τούτου
δεσφώντας ἐκτιμῶσα, καὶ τὴν εὐγενῆ πεποιθήσιν ἔχου-

σα ὅτι οἰκογένεια τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ εἶναι ἡ
μεγάλῃ οἰκογένεια τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, πατρὶς δὲ
αὐτοῦ πᾶσα γῆ, ἐφ' ἧς δύναται νὰ πράξῃ τὸ ἀγαθὸν
ἀσκήως καὶ μετὰ ζήλου, τὸ Παρθεναγωγεῖον ἡμῶν
δυσθύνει καὶ διὰ τῶν ἐξόδων αὐτῆς προτερημάτων
εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθέκοντος καὶ τῆς ἀρετῆς τὰς
νέας ἡμῶν ἑλληνίδας καθοδηγεῖ.

Ἰδοὺ διατὶ καὶ ἀήμεργοι φιλόκαλοι, καὶ ἰδιώται
φιλοπάτριδες καὶ γονεῖς φιλόστοργοι ἐνταῦθα παν-
ταχόθεν ἀποστέλλουσι τὰ κοράσια των, ὥπως διὰ τῆς
ἐν τῷ ναῷ τούτῳ λατρείας τῆς ἀρετῆς καὶ παιδείας
προπαρασκευάσωσι τὴν μέλλουσαν γενεὴν κρεῖτ-
τονα τῆς παρούσης πρὸς παρηγορίαν καὶ δόξαν τῆς
μεγάλῃς Πατρίδος.

Τὴν ὑψηλὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀποστολὴν τῆς φι-
λεκαπιδευτικῆς Ἑταιρείας ἐκτιμῶντες καὶ πάντες ἡ-
μεῖς προθύμως ἀνέβημεν σήμερον τὰς κλίμακας τοῦ
Παρθεναγωγείου τούτου, καὶ τὴν Σεπτὴν ἡμῶν Ἀνα-
σαν περιστοιχίσαντες ἀνυπομῶναι ἀναμένομεν νὰ
πληροφορηθῶμεν ὅποια ἡ πρόοδος αὐτοῦ κατὰ τὸ
λῆξαν σχολικὸν ἔτος.

Ἀλλὰ τὰ φαιδρὰ πρόσωπα τοσαύτων κορασιῶν,
ἡ εὐχαρίστησις τῶν τε διδασκάλων καὶ ἐπιμελη-
τῶν, καὶ ἡ εὐγενὴς συγκίνησις τῆς ἀξιοτίμου Διευ-
θυντρίας ἐκ προσμύλων μὲς πείθουσιν ὅτι ἀφθόνως
τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Παρθεναγωγείου τούτου
ἐπέχυσεν ὁ Πανάγαθος, ἀνταμείβων ἐν τῇ δικαιοσύ-
νῃ του ἀγῶνας εὐγενεῖς, ζήλον ἀκάματον καὶ φιλο-
στοργίαν ἄγρυπνον.

Μετ' εὐλαδίας τῷ ὄντι ἐκαλλιεργήσατε τὰ ὄφει-
λόμενα πρὸς τὴν ἱερὰν Ὁρησκείαν τῶν πατέρων μας
σέβας, καὶ εὐλαδῇ καὶ εὐσεβῇ ἀνεδείξατε τὰ κοράσια
τὰ ἐποῖα ἡ πατρὶς σὰς ἐνεπιστεύθη.

Φιλοστόργως δὲ πάντοτε ὑπὲρ τῆς υἱείας αὐτῶν
ἠγρυπνήσατε, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀρίστη υἱεὶα των, καὶ τῶν
γονέων αὐτῶν τὰ εὐγνώμονα δάκρυα ἀνταμείβουσι
σήμερον καὶ τὰς μητρικὰς περιθάλψεις σας, καὶ τοῦ
ἀξιοτίμου ἡμῶν ἱατροῦ τὴν ἀξίεπαῖνον ἐπιμέλειαν.

Ἀγρύπνοι δὲ τὴν ἡθικὴν διάπλασιν τῶν καρδιῶν
των ἐπεμελήθητε, ὥπως χριστιανὰς σεμνὰς καὶ ἐνα-
ρέτους ἀναδείξαιτε τὰς νεάνιδας αὐτάς· καὶ διὰ τοῦ
ζωντος παραδείγατός σας τὴν εὐπροσηγορίαν καὶ τὴν
εὐγένειαν τῆς ψυχῆς, τὴν φιλοστοργίαν καὶ τὸ σέ-
βας, τὴν φιλοπνίαν καὶ τὴν λιτότητα, τὴν αὐτα-
πάρνησιν καὶ τὴν μετριοφροσύνην εὐγλωττῶς ἐδιδά-
ξατε εἰς αὐτάς, καὶ ἡ ζωσα διδασκαλία σας δὲν ἐ-
μείνεν ἄγονος.

Λόκως ἐπίσης καὶ μετὰ ζήλου τὴν διάνοιαν ἐ-
καλλιεργήσατε καὶ τὴν φιλομάθειαν αὐτῶν ἐνσχυ-
σατε, καὶ ἰδοὺ διατὶ ὑπέροπτε εὐάρεστα ἀνεφάνη-
σαν τῶν γενομένων ἡδὴ ἐξετάσεων τὰ ἀποτελέσματα.

Πραγματικὴ τρεφὼν πρόοδος καὶ βράμιος ἀνάπτυ-

ξας καθ' ὅλας τὰς τάξεις καὶ καθ' ὅλα τὰ μαθήματα προέκυψεν ἐκ τῶν ἐξετάσεων πρὸς τιμὴν τοῦ Παραναγωγείου, καὶ πρὸς ἐπαινον τῶν τε ἐν αὐτῷ διδασκομένων καὶ τῶν ἀξιολόγων τῆς ἑταιρίας διδασκάλων.

Τριακόσιαι καὶ ἐξήκοντα νεάνιδες ἐπαρουσιάσθησαν πρὸς ἐξέτασιν, ἐξ ὧν 115 ἐσωτερικαὶ καὶ 245 ἐξωτερικαί. Ἐξ αὐτῶν ἀποπερατώσασαι τὰς σπουδὰς τῶν ἀπελύθησαν τριάκοντα καὶ μία, ἐξ ὧν 18 ἐσωτερικαὶ καὶ 16 ἐξωτερικαί.

Ἐκ τῶν ἀπολυθεισῶν ὁκτώ, ἐξ ὧν ἐπτὰ ἐσωτερικαὶ καὶ ἀπελύθησαν μετὰ βεβηλὸν ἄριστα, ἦτοι ἡ Καλλιφρόνη Νικολαΐδου, ἡ Αἰκατερίνη Ρωσσοπούλου, ἡ Ἀγγελικὴ Γιαννοπούλου, ἡ Ἀσπασία Οἰκονομοπούλου, ἡ Ἄννα Παπατζικιοῦρη, ἡ Κωνσταντία Αἰαννοπούλου, ἡ Μαγδαληνὴ Σμὶτ καὶ ἡ Ἀγγελικὴ Σπυριδίου. Μεταξὺ δὲ τούτων ἐν πᾶσιν ἠρίστευσαν τρεῖς, ἡ Καλλιφρόνη Νικολαΐδου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἡ Αἰκατερίνη Ρωσσοπούλου ἐκ Σπάρτης καὶ ἡ Ἀγγελικὴ Γιαννοπούλου ἐκ Καρπενησίου.

Ἐκ τῶν λοιπῶν 329 μαθητριῶν, μὲν ὅλην τὴν κατ' ἔτος αὐξανομένην αὐστηρότητα περὶ τοὺς προβλεπόμενους, 239 ἐπιδείχθησαν εἰς τάξεις ἀνωτέρας, ἐξ ὧν 17 μετὰ βεβηλὸν ἄριστα.

Μεγαλητέρα δὲ παρ' ἄλλοτε πρόοδος ἀνεφάνη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος καὶ περὶ τὴν σπουδὴν τῆς Γαλλικῆς. Ἐκ τῶν δύο δὲ ἀνωτέρων τάξεων τὰς ὁποίας φιλοτιμῶς ἐδίδαξεν ἡ Κ. Διευθύντρια, διεκρίθησαν ἡ Ιουλίττα Σταυρινάκη, ἡ Πηνελόπη Κοκκινάκη, ἡ Νικολαΐττα Βασιλοπούλου, ἡ Καλλιόπη Καγκάδη, ἡ Ἀθηνῶν Τσιγγόγλου καὶ ἡ Ἑλένη Βεζκουστοῦ.

Ἐπίσης εὐχάριστος πρόοδος ἀνεφάνη καὶ περὶ τὰ ὠρεῖα μαθήματα τῆς ζωγραφικῆς, τῆς ὁργανικῆς καὶ τῆς φωνητικῆς. Μουσικῆς, δι' ὧν ἐκαλλιμαργέθη τὸ αἶσθημα τοῦ ὠραίου, τὸ ὁποῖον διακρίνον τὸν ἀνθρώπον ἀπ' ὅλα τὰ ἐπίγεια ὄντα, ἀνυψοῦ αὐτὸν ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀπὸ τὰ πλάσματα εἰς τὸν πλάστην. Καὶ περὶ μὲν τὴν ζωγραφικὴν διεκρίθησαν ἡ Κοκκινάκη, ἡ Εὐγενεῖα Οἰκονομιδίου, ἡ Γιαννοπούλου, ἡ Μαρία Γεωργίου, ἡ Κοκκινιάκη, ἡ Καγκάδη καὶ ἡ Κυριακοῦλα Ἐλευθερίου.

Περὶ δὲ τὴν ὁργανικὴν Μουσικὴν διεκρίθησαν ἡ Ν. Βασιλοπούλου, ἡ Καγκάδη, ἡ Τσιγγόγλου καὶ ἡ Ρεγγίνα Παπαγιαννοπούλου. Περὶ δὲ τὴν φωνητικὴν Μουσικὴν ἐκτός τούτων διεκρίθησαν καὶ ἡ Ιουλίττα Σταυρινάκη, ἡ Κωστούλα Γιαννοπούλου, ἡ Ἀσπασία Οἰκονομοπούλου καὶ ἡ Μαρία Ἀζελού.

Ἀς προσφέρωμεν λοιπὸν ἐνταῦθα τὰς εὐχαριστήσεις ἡμῶν διὰ τε τὸν ζῆλον καὶ τοὺς εὐγενεῖς ἀγῶνας καὶ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ κυμβάλου Κ. Mayer, καὶ πρὸς τοὺς διδασκάλους τῆς φωνητικῆς Μουσικῆς καὶ τῆς Ζωγραφικῆς Κ. Φαβριλέζην καὶ Τζόκογ.

Ἡ δὲ ἐκδοσις τῶν κομψῶν καὶ ποικίλων ἐργοῦντων, τὴν ὁποίαν πάντες εὐχαρίστως ἐπεσκέψθημεν, καὶ τὸν ζῆλον τῶν ἐπιμελητριῶν ἐβεβαίωσε, καὶ τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν φιλοκαλίαν συγχρόνως τῶν κορασιῶν ἐμαρτύρησεν.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς φιλοπονίας προοδεύουν καὶ τελειοποιούνται οὐχὶ μόνον τὰ ἄτομα καὶ αἱ οἰκογένειαι ἀλλὰ καὶ ἡ κοινωνία ἐλόκληρος, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μνημονεύσω ἐνταῦθα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φιλοπονίας τὰς ἐπιμελεστέρας καὶ ἱκανωτέρας περὶ τὰ ἐργόχειρα αὐταὶ δὲ εἶναι ἡ Κοκκινάκη, ἡ Οἰκονομιδίου, ἡ Κ. Νικολαΐδου, ἡ Βεζκουστοῦ, ἡ Ἐλευθερία Μήνου, ἡ Μυκονίου, ἡ Κορόβηλα, ἡ Παρθένη, ἡ Σμ. Χαράλαμπος, ἡ Δεαγγέλου, ἡ Βασ. Καλογεῖ, ἡ Πτέρη, ἡ Εὐφ. Ἀντωνοπούλου, ἡ Βλαχομήχλη, ἡ Ἑβέρτ, ἡ Ὀλυμπία Βιργιλίου καὶ ἡ Κακλαμάνου.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοσούτων εὐαρέστων προλήτων, τὰ ὁποῖα τόσῃ ἀγῶνι καὶ κόπῃ καὶ φροντίδῃ παρήγαγον, δικαίως καὶ ἡ ἑταιρία σεμνύνεται καὶ οἱ γονεῖς ἀγαλλόνται, καὶ οἱ μεγάθυμοι τῆς ἑταιρίας εὐεργέται ἀμείβονται, καὶ ἡ πατρίς χάριαι καὶ σκιρτᾷ.

Ἐπειδὴ δὲ πᾶν γλυκὺ τῆς πατρίδος μεδίμνα εὐφραίνει τῆς Σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάστης τὴν φιλόκαλον καρδίαν, φαιδρὸν καὶ εὖνουν παρίσταται σήμερον ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν καὶ τὸ βασιλικὸν Αὐτῆς Πρόσωπον.

Τὴν γενικὴν δὲ ταύτην ἀγαλλίαν δικαίως συμμερίζεσθε σήμερον καὶ διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι καὶ ἐπιμελήτριαι μετὰ τῆς ἀξιολόγου τοῦ Παραναγωγείου Διευθύντριας. Ἐντὺς δὲ τῆς γενικῆς ταύτης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης συγμνησθεῖς εὐρίσκετε τὴν γλυκεῖαν τῶν κόπων σας ἀνακούφισιν, καὶ συγχρόνως ἐνίσχυσιν πρὸς νέους ἀγῶνας.

Ἀλλὰ δικαίως μελαγχολικῶς ἐπισκιάζει τὴν λάμψιν τῆς χαρᾶς σας; Μήπως ὑπῆρξαν κορεσिता εὐαρέθια, τῶν ὁποίων ἡ δέσποια δὲν ἀνεπτύχθη ἡ ἡ καρδία δὲν ἐμορφώθη μὲν ὅλας τὰς εὐγενεῖς προπαθείας σας; Ἐὰν τοιαῦτα δυστυχῶς ὑπῆρξαν, ἐλπίσωμεν τὴν εἰς τὸ μέλλον βελτίωσιν τῶν. Ἐὰν δὲ πᾶσα ἐλπίς ἀπολεσθῇ, ὅς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὑπάρχουν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐρημίαι ἄγονοι, καὶ χῶραι παγωμέναι, ἐφ' ὧν οὐδέποτε ἀναθάλλον ἀνθὺ ὠρεῖα, καὶ ὅμως οὐδὲ τὴν ἄπειρον καλλονὴν τῆς ἐπεγείων φύσεως παραβλάπτουσιν, οὐδὲ τὴν ἄπειρον πρὸς τὸν πανάγαθον εὐγνωμοσύνην μας ἐλαττόνουν.

Ἀλλ' ἐὰν τὴν μελαγχολικὴν ἀκτῖνα ἀποπέμψαι πρὸς ὑμᾶς μία προσφιλὴς συνάδελφος, ἥτις ὑπὸ τοῦ κόπου καταβληθεῖσα καὶ μακρὰν ὁδὸν εὐρισκομένη δὲν δύναται νὰ συμμερισθῇ σήμερον τὴν χαρὰν σας ἐλπίσατε εἰς τὸν ὕψιστον καὶ παρηγορητὴν, διότι ἔπειρος ἡ εὐσπλαχνία καὶ ὑπεράσπις ἡ δικαιοσύνη τοῦ Πλάτου, πρὸς δόξαν τοῦ ὁποίου, ὡς ἀληθῶς

Χριστιανὸς, εἰργάσθη καὶ ἐκαπίασεν. Αὐτὸς λοιπὸν ταχέως θέλει τὴν ἐπαναφέρει ὑγίαν καὶ εὐρωστον ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν ὅπως καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὰς θλίψεις καὶ τοὺς κόπους σας πάλιν συμμερισθῇ, ἐπαναλαμβάνουσιν τὸ εὐγενὲς ἔργον, δι' οὗ τῆς πατρίδος τὸ μέλλον ὑπηρετοῦσα ποθητὴ εἰς πάντας κατέστη.

Ἐθὺς δὲ καὶ ἡμεῖς, χρησταὶ νεάνιδες, τὴν πατρίδα ὑπηρετοῦσαι ν' ἀναφανῇτε μίαν ἡμέραν ποθητὰ καὶ ἀξιαγάπητα τέκνα αὐτῆς! διότι ἐὰν ἀπ' ἐνὸς γονεῖς φιλόστοργοι μετ' ἀνοικτὰς ἀγάλας σας περιμένωσιν ὅπως διὰ τῆς θυγατρικῆς ἀφοσιώσεώς σας εὐφρανῇτε τὴν ψυχὴν τῶν, περιθάλψῃτε τὰ γνησιώτατα τῶν, ἀνακουφίσῃτε τὰ δεινὰ τῶν, καὶ παρηγορήσῃτε τὰς θλίψεις τῶν, καὶ ἡ πατρίς ἀπ' ἑτέρου ὅμιου πληρὴς ἐλπίδων ἀτενίζει πρὸς ὑμᾶς.

Μεγίστη δὲ καὶ ὑψηλὴ εἶναι ἡ ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν παρ' ὑμῶν περιμένει ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ καθόσον ὑμεῖς πρόκειται ν' ἀναβρῆψῃτε τὰ τέκνα τῆς, καὶ εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ν' ἀναζωπυρῆσῃτε τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς θρησκείας, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς φιλοπατρίας. Ἐνευ τῶν ὁποίων ὄνειρον θέλει μείνει διὰ παντός ὁ πόθος τῆς ψυχῆς μας, ὄνειρον τὸ ἐθνικὸν μεγαλεῖόν μας καὶ ὁ ἀδελφικὸς ἀσπασμός.

Ἀλλ' ὅσον μεγάλη ἡ ἀποστολὴ σας, τόσον μεγάλη καὶ αἱ δυσκολαί, τὰς ὁποίας θέλετε ἀπαντήσῃ. Ἐνθυμηθῆτε ὅμως ὅτι ἔνευ ἀγῶνων καὶ κόπων οὐδεὶς στρατὸς ἐδοξάσθη ποτέ. Βαδίζατε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς ὡς ἄλλοι στρατιῶται τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ μετὰ θάρρους, καὶ διὰ τῆς παιδείας καὶ τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν σας παρηγορήσατε, τιμῆσατε καὶ ἀνυψώσατε τὴν φυλὴν σας.

Πεπεισμένοι δὲ ὅτι ἡ Σεπτὴ ἡμῶν Ἄνασσα θέλει ἐνθαρρύνει καὶ προστατεῖ πάντοτε τοὺς εὐγενεῖς σας ἀγῶνας, ἀνακράξατε ἐκ βάθους ψυχῆς « Ζήτω ἡ Βασίλισσα! Ζήτω ἡ προστατὴς ἡμῶν! ».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΕΙΔΥΔΙΑ

ἀπὸ Στεφ. Καραθεοδωρῆ.

- Ἄρ' ἔστιν ἀρετὴς καὶ βίου δόξακαλος;
- Ἐλευθέρου, τοῖς πᾶσι ἀνθρώποις ἀγρός.

Μετὰφρ. παρὰ Στ. λογ. νδ'.

Ἐν Τεργεστῇ τῇ 15 Νοεμβρ. αὐγ'.

παρὰ Βεῖση.

—ooo—

Τὸ βιβλίον τοῦτο περιέχον 115 σελ. εἰς 8ον μικρὸν, ἀφιερωτὸ τῷ φιλάτῳ αὐτοῦ Ι. Χρ. Ρενιέρῃ ὁ συγγραφεὺς. Ὑπεραπολογούμενος δ' ἐν τῷ προοίμῳ διὰ τὴν ἐκδοσὶν τῶν ἀπλῶν καὶ ἀθῶων ἀγροτικῶν

αὐτοῦ Βιβλίων, παρυσάγει ζωτὰ φιλοπατρίαν αἰσθημάτων, καὶ συνιστᾷ τὰς μετ' ἐκλογῆς μεταφράσεις ἠθικῶν ποιημάτων καὶ μυθιστοριῶν ὡς ὠφελίμων. Ἀπλῶν δ' ἐν παρεκβάσει περὶ τῆς δυνατῆς ἐπιβροχῆς τῶν γυναικῶν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς αἰσθητικότητος, τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς γλώσσης τοῦ γένους, αἰτιολογεῖ χαρίεστατα τὰς ἰδέας αὐτοῦ ὡς ἐξῆς: « Ἡ τελειοποίησις τῆς αἰσθητικῆς προαπαί- » τεῖται εἰς πᾶν μάθημα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν πο- » λιτικὴν ζωὴν, μόναι δὲ αἱ γυναῖκες δύνανται νὰ » μᾶς τὴν τελειοποιήσωσι· διὰ τοῦτο καὶ ἡ φύσις » εἰς τὰς τρυφεράς τῶν χεῖρας ἐναπιστεύθῃ τὴν » βρεφικὴν μας ἡλικίαν. Αὐταὶ ἐλαφρὰ ἐκτυλίσκου- » σαι τὸν χάρτην τοῦ λογικοῦ, μᾶς ἐγγράφουσι » τὰς πρώτας γνώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡμεῖς καὶ » τὰ αἰσθητά καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὴν γλῶσσαν » αὐτὴν μορφόνομεν ἔπειτα· αὐταὶ ὡς ἐίρυσται » τῆς φύσεως πρώτιστα μᾶς καταχούσιν εἰς τὰ » καθήκοντα τῆς κοινωνίας, μᾶς ἐξηγοῦσιν ὅσα » θαυμαστὰ βλέπομεν εἰς τοῦτον τὸν νέον κόσμον, » καὶ ἔχουσι τὴν ὑπομονὴν νὰ μᾶς διδάσκωσι τὴν » γλῶσσαν συλλαβὴν πρὸς συλλαβὴν, διορθοῦσαι » καὶ ἐπιδιορθοῦσαι τὰ συνεχῆ μας σφάλματα. » Ἀλλὰ διὰ νὰ πράξωσιν ὁρθῶς ὅλα ταῦτα, πρέπει » νὰ γνωρίζωσι τὸ ἀξίωμα τῶν καὶ τὰ χρῆμα τῶν » διὸ πρέπει οἱ ἄνδρες νὰ τὰς ἀγαπῶσι καὶ νὰ τὰς » σέβωνται ὡς βασιλίσσας τῶν καρδιῶν αὐτῶν, καὶ » ὅχι νὰ τὰς μεταχειρίζωνται ὡς ἀνδράποδα, κα- » ταφρονούντες ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἡ φύσις, ἡ θρη- » σκεῖα, καὶ αὐτὴ ἡ αὐτοκρατορίσσα πάντων ἀ- » σθητικῶν τὸν προστάζουν νὰ γνωρίσῃ ὡς ἡμῖς καὶ » ὅλον εἶναί του. Αἱ γυναῖκες δὲ πάλιν ἀπὸ λόγου » τῶν πρέπει νὰ ἀξίωσιν τοιοῦτον σέβας, γινώμε- » ναι μὲ τὴν αἰκονομίαν καὶ ἐνάρετον στολισμὸν » ἀξίεραστοι. Τὴν τοιαύτην προκοπὴν ἐμποροῦν » εὐκόλως νὰ τὴν ἀπολαύσωσιν αἱ γυναῖκες, εἰ μὲν » ἔχουν νὰ ἀναγινώσκωσιν εἰς τὰς ἀργίας στιγμὰς » τῆς ζωῆς τῶν βιβλία ἀνάλογα τῶν ἡθῶν καὶ τῆς » κλισίως τῶν. Τὸ κατ' ἐμὲ διὰ τὴν φιλομάθειαν » τῶν ἡμετέρων ἐναρέτων γυναικῶν, διὰ τὰς συ- » χνάς ἐπιστὰς καὶ διὰ τὸ ἐγγλεῖστον τῆς διαγω- » γῆς τῶν στοχάζομαι εὐκαλὸν τὴν εἰσαγωγὴν τῆς » ἀναγνώσεως μετὰ αὐτῶν ἀλλὰ πάλιν τὸ λέγω » εἰς τοῦτο χρονίζονται τερπνὰ μυθιστορικά, οὐχὶ » φιλοσοφικά, ἀλλ' αἰσθητικὰ καὶ ἀνάλογα κα- » τὰ τὴν φράσιν καὶ τὸ νόημα μὲ τὰς παρούσας » τῶν ἰδεῶν, ἐπιτήδεια νὰ ἐμβῶσι καὶ εἰς τὰς κα- » λώτερας τῶν πτωχῶν, καὶ εἰς τὰ παλάτια τῶν » πλουσιῶν, μυθιστορικά, γραμμένα μάλιστα ἀπὸ » γυναικῶν, διὰ νὰ συμφωνῇ ὁ χαρακτήρ τῆς αἰ- » σθητικῆς καὶ τοῦ συλλογισμοῦ τοιοῦτον ἀνάλο- » γον μὲ τὴν τελειοποίησιν πρέπει τις νὰ μεταχει-

» ρισθή και διὰ τοὺς ἀνδρας, ὡς ὅλα τὰ σοφὰ ἔθνη
» ἔκαμιναν καὶ κάμνουσι.
» Τότε θέλωμεν ἰδεῖν ἐν ὀλίγῳ τὰς μὲν γυναῖ-
» κας ἠθικὰς καὶ χαριτωμένους, τὰ βρέφη μανθά-
» νοντα ἑρθεῖς τὴν γλῶσσάν, ἐν ᾧ βυζάνουν τὸ γά-
» λα εἰς τὰς ἀπαλὰς τῶν ἀγκαλίας, καὶ ἡμᾶς αὐ-
» τοὺς μὲ αἰσθήματα ἀνθρωπινώτερα ἐνὶ λόγῳ.
» ἀπὸ τὰς γυναῖκα· ἠθέλαμεν αἰσθανθῆ ὅλοι ἡμῶς
» γλυκύτητα βίου ».

Ἐν τῇ Α'. Εἰδυλλίᾳ « Λουσίμοι » ἐπιγραφο-
μένῳ, ὅπερ ἀφιερῶ διὰ βραχείας προτεταγμένης ἐ-
πιστολῆς τοῖς φίλοις αὐτοῦ Ἀθαν. Πολίτη καὶ Στεφ.
Πούλτζῳ, παριστᾷ τὸν μικρὸν ὠραῖον Μίλωνά λουό-
μενον ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀφρῆς εἰς τὸ διαγυῖς
τῆς Καλλιφρόνης βρέυμα, συμπαίζοντα μετὰ τοῦ κυ-
νὸς καὶ τῆς πεταλούδας αὐτοῦ, μετὰ χάριτος ἀ-
πλοικῆς καὶ ἐπαξίας τῆς ἀγροτικῆς τοῦ Θεοκρίτου
μούσης.

Ἐν τῇ Β'. εἰδυλλίᾳ « Τὰ κεράσια » ὅπερ ἀφιερ-
οῦ δι' ἐπιστολῆς τῇ φίλῳ αὐτοῦ Χρήστ. Ρενιέρῃ,
ὁ γεγενημένος Λυκίδας μετὰ τὴν κάματον φλογερὰς ἡ-
μέρας, συναθροίζει τὰ πρωτογενέσιμα κήκενα κερά-
σια, γερμίζει τὸ καλὸν αἶμα τὸν καὶ τὸ φέρει πρὸς τοὺς
μικροὺς του, τὴν ζωήν Κορύδωνα καὶ τὴν ξανθο-
μαλῶσαν Γαλάτειαν, τὸ χαριτωμένον τοῦτο ζεῦγος
καὶ προσφιλέστατον αὐτῷ τε καὶ τῇ συζύγῳ αὐτοῦ
Μυρτῷ. Ἐν αὐτῇ δὲ ζωγραφεῖ τὴν οἰκικὴν εὐδαι-
μονίαν διὰ γλώσσης ἀφελειστάτης μὲν, ἀλλὰ μετὰ
πολλῆς χάριτος, καταπαύων ὡς ἔξῃ· « Ἢ, πόσον
» γλυκὺς ὁ δεσμός τοῦ βρένους, ὅταν ἐπισφραγίσῃ
» ται μὲ τὸν τύπον τῆς ἀγάπης· μακάρος ὅστις ἡ-
» ξιώθη γυναῖκα ἐνάρετον καὶ τρισμακάριτος, ἐν
» ἀκούῃ καὶ τὴν καλὴν του ἀντιθέουσαν εἰς τὰς
» φωνὰς τῶν παιδίων του· αὐτῶν καὶ οἱ ὀρθροὶ εἶναι
» βέλεια μελωδικώτεροι ἀπὸ τὰς μουσικὰς συμφωνί-
» ας, ἐκ τῶν ὁποίων ἀντηχοῦν εἰς τὰς πόλεις τὰ με-
» γαλοπρεπῆ παλάτια τῶν ἀτέκνων πλουσίων ».

Τοῦ Γ'. Εἰδυλλίᾳ « Σάτυρος ἀναπαυόμενος »
προτάττει μετρίφρονα σύντομον ἀναθηματικὴν ἐ-
πιστολὴν αὐτοῦ τοῖς φίλοις Γεωργίῳ τῷ Κλεοβούλῳ
καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ Ιατροπούλῳ. Ἐν ὑποσημειώ-
σαι δὲ ἀναφέρων ἱστορικῶς περὶ τοῦ Θεοκρευτικοῦ σε-
βασμοῦ, ἐν Δημήτριος, Ροδίου ποτὲ πολυπραγνῶν ἀπέ-
δωκε πρὸς τὴν ἔσχατον ἐκείνην τοῦ Πρωτογένους εἰ-
κόνα, « Σάτυρος ἀναπαυόμενος, » ἢ κατ' ἄλλους
« Ἰάμβρος » προτρέπει τοὺς ὁμογενεῖς εἰς διατή-
ρησιν τῶν λειψάνων τῆς πατρὸς καλλιτεχνίας, συ-
νοστῶν ἡμῖν τὰ τοιαῦτα λαμπρὰ παραδείγματα,
ἐπιλέγει τὸ « οὐ γὰρ ἄλλοτρίνους ἡμῖν χρωμένους πα-
ραδείγμασαν, ἀλλ' οἰκείους, ὧς ἄνδρες, εὐδαίμονας ἐ-
ῖστι γενέσθαι ».

Ἄλλο ποιμενίστικο λεληθότως μακρυθύνοντος τοῦ ποι-

μήνου αὐτῶν εὐρον παρὰ τὴν ῥίζαν δένδρου κερα-
σφόρον Σάτυρον κοιμώμενον, τὴν ἐπτακάλαμον οὐ-
ριγγὰ ἐν γερσίν ἔχοντα καὶ παρ' αὐτῷ ἀσκίον οἶνον,
καταμνησνόμενος δ' οἱ παῖδες τῇ ἀφῆρσαν μὲν τὸ
ἀσκίον ὅπερ ἔρριψαν εἰς ἐκεῖ που παρακειμένους ἀ-
κανθωτοὺς θάμνους, προσεπάθουν δὲ νὰ τῷ ἀφαι-
σωσὶ καὶ τὴν σύριγγα. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἐξυπνίσθη·
ὁ Σάτυρος συλλαμβάνει τὸν παῖδα τοῦ ποδῆς, ἀλλ'
ὕπν τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ οἶνου βεβαρημένος· ἀδυνατεῖ
νὰ τὴν διακρατήσῃ, καὶ ὁ ποιμενίστικος ἐλεύθερος τρέ-
χων καὶ γελῶν μακρύνεται μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του,
ὁ δὲ καλὸς Σάτυρος ἐγαυρόμενος ὀρμᾷ κατ' αὐτῶν,
ἀλλ' ἀπροσέκτως πατῶν συντρίβει τὸ ἔξιλον αὐτοῦ
κισσίδιον, στρέφει νὰ ἔλθῃ τὴν ζημίαν, καὶ δὲν βλέ-
πει τὸ ἀσκή. « Ἢ τὰ παιδιὰ μὲ τὴν ἐπαίξαν, εἶπα,
σήμερον· πρέπει ἀφύκτως νὰ τὰ φθάσω », καὶ ὀρ-
μᾷ κατ' αὐτῶν· τὰ μικρὰ ἐνόησαντα ὅτι εἰς ἐλε-
θερον δρόμον, καὶ τοὶ προσκρίπτων, καὶ σφαλλόμενοι
ἤθελε τὰ φθάσειν, καταφύγουσιν ἐνθα ἔρριψαν τὸ ἀ-
σκίον. Ἐκεῖ συνῶν γελῶσα σκηνή. Ὁ μὲν τὰ διώκει ἀ-
γανακτῶν καὶ κραυγάζων, τὰ δὲ διατρέχοντες ἐπιτρίβει
ὡς τὰς ἐξηπλωμένους· χεῖράς του, γελῶντα καὶ περιτρ-
υφίζοντα τὸν ἀκανθῶνα· ὁ Σάτυρος ἀπελπισθεὶς νὰ
τὰ συλλάβῃ διὰ ταχύτητος ἵσταται καὶ σκέπτεται ἐν
τούτοις βλέπει ἀνεπίστως τὸ ἀσκήον πρὸς τοὺς πό-
δας τῶν ἐν μέσῳ τοῦ ἀκανθῶνος. Ἢ, τὸ ἀσκήον μου,
ἐφώνησε μετ' ἀγαλλιάσεως· ἀλλὰ τὴν σύριγγα, εἶ-
πον τὰ μικρὰ ἀσθμαίνοντα καὶ πύοντα, δὲν θέλει
τὴν ἔχειν ποτὲ, Σάτυρε· ὅχι σοὶ τὸ ὀμνόμενον·
ἀότῃ μὲ τὴν, παιδίᾳ, καὶ ἐγὼ σὰς ψάλλω ἐν τραγῳ-
δίᾳ ἐξαίρετον. — Καὶ ποτὶν τραγοῦδι, Σάτυρε, ἔ-
χεις νὰ μᾶς ψάλλῃς; Ἄ, ὅλω σὰς ψάλλω, εἶπε ἔ-
φαλιν ὁ Πᾶν μὲ τὴν πρώτην σύριγγα τὴν ὁποίαν αὐ-
τὸς ὁ ἴδιος κατασκευάσας ἀπὸ τὰ καλὰ μίνα τῆς Σύ-
γγος, καὶ ἐβόηει τὸν ματαιωθέντα ξρωτὰ του. Ὁ
Πᾶν μετὰ τὴν μεταμύρφωσιν τῆς Σύργης ἔμειν
τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἀπέφηνε τὴν συνέντευξιν τῷ
Σάτυρῳ, περιφερόμενος τὰ πυκνότερα δάση, ἔπον
ἡ ἡμέρα ποτὲ δὲν ἐξασίλευσε μὲ ὕλην τῆς τὴν ὁρμή-
μιν, καὶ ὅπου αὐτὸς καθήμενος εἰς τὰ δροσερὰ χόρ-
τα, σιμὰ τῶν κυθαρῶν βυάων, καὶ ὀρνέων τὴν τῶ-
χην του, ἤκουε συνθροονόνας καὶ τοὺς λόγγους
καὶ τὰς παυιδὰς· ἐκεῖ ἐφαλλε μελαγχολικὰ καὶ
τοῦτο τὸ τραγοῦδι. — Ἢ μαρὰ, δότε μοι τὴν σύρι-
γγα καὶ σὰς τὸ ψάλλω. — Τὰ παιδιὰ ἔστερξαν, αἰλ-
ῆθελαν νὰ τοῖς δώσῃ ἐγγύησιν. — Καὶ τί θέλετε νὰ
σὰς δώσω, παιδίᾳ, ἡ ξυλοπινάκα μου ἔσπαρσεν ἡ
αὐτὴ ἔσπαρσε, καὶ καίτοι ἐκεῖ πέρα δύο κομμάτια.
— Δός μας λοιπὸν τὸ ἀσκή, εἶπεν ὁ μικρὸς Αἰσχίνης·
ἡμεῖς κρατήσωμεν τὸ στόμα του ἀνοικτόν, καὶ αἱ
ὀφθαλμοὶ μᾶς γελᾶσθαι, θέλωμεν ἀφῆσαι διὰ νὰ τρε-
ξῇ ὁ μούστος. — Μιῶρὰ, ἀπεκρίθη ὁ Σάτυρος, σήμε-

ρον μ' ἐτυραννήσατε, ὡς τόσον ἰδοὺ σὰς τὸ ἀφίνω,
καὶ ἐτραβήχθη. — Τότε ὁ μὲν μικρὸς λαβὼν ἔλυσεν τὸ
ἀσκή καὶ τὸ ἐκράτει, ὁ δὲ ἀδελφὸς Μίλων, ἄρρεσε
παράμερα τὴν σύριγγα· ὁ Σάτυρος τὴν ἐπῆρε, καὶ
ἐκείθησαν ὀλίγον μακρυσομένοι ἀπ' ἀλλήλων· ὁ μι-
κρὸς ἀκουσθεὶς εἰς τὸ ἀσκή, — ἔρχισε Σάτυρε, εἶπεν·
ὁ δὲ Σάτυρος ἀφ' οὗ ἐτραγώδησε κατὰ τὸ ἥμισυ τὸ
πρὸς τὴν σκληρὰν νύμφην Σύριγγα περιπαθεὶς ἔσμα
τοῦ Πανός, εἶπεν ὅτι ἐτελείωσε καὶ ἐξήγησε τὸν ἀ-
σκόν· ἀλλ' ὁ μικρὸς, ὅχι μὲ τὴν Πᾶνα, τὸν ἀντέκο-
ψεν, ἡ τὸ ὅλον ἡ χύνει τὸν οἶνον. — Ὁ Σάτυρος ἀ-
ναγκασθεὶς ἐξηκολούθησε τὸ ἔσμα του εἰς τέλος,
παρεκάλειτο ἡμῶς νὰ τῷ δώσωσι πρὶν νὰ βρεῖται ὀ-
λίγον τὸν στεγνώσαντα λαμὸν του μὲ ὀλίγον οἶνον.
— Ἐν τέλει κατὰ τὴν συμφωνίαν ὁ Σάτυρος ἔπρεπε
νὰ λάβῃ τὸ ἀσκήον ἀλλ' ὁ μικρὸς πανούργος ὢν,
σεσφειδὲς ὅτι ἐν τῷ παρεδίδον ἤθελε τοὺς φθάσειν
καὶ τοὺς ἐκδικηθῇ πικρῶς ἀφίνει τὸ στόμα του ἀσκήου
καὶ τρέχων φεύγει μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του· ὁ δὲ Σάτυ-
ρος μετὰ τῆς ἐκδικήσεως καὶ τοῦ οἶνου, ἐπροτίμη-
σε τὸ δεύτερον, ὤρμησε πρὸς τὸν χυνόμενον μούστον
μένον· πῶς ἀνὰ τῶν ποιμενίστικων καὶ ὠμοσέν εἰς
τὸν Βάκχον νὰ ἐκδικηθῇ ἄλλοτε.

Τοῦ Δ'. Εἰδυλλίᾳ προτάττει βραχεῖαν ἐπιστο-
λὴν πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ Ἑμμ. Σαλτέλιν πρὸς ὃν τὸ
ἀφιερῶ. Ἐν τούτῳ ἐπιγραφόμενῳ « Ἡ εὐτυχία τοῦ
Δαμόλου », ὡς ἐν εἰκόνι περιγράφει ζωηρὰς χρώ-
μασι τὴν οἰκικὴν εὐδαιμονίαν ἐν τῇ προσώπῳ Δα-
μόλου τινὸς καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Χλόης, τ' ἀ-
πλοῖκα ἁμροτέρων τῶν συζύγων φιλοφρονήματα,
τ' ἀθῶν τῶν τέκνων αὐτῶν παίγνια, καὶ τέλος τοῦ
γηραιοῦ πατρὸς τὰς χαριστάτας διηγήσεις, τὰς ἐγ-
καρδίου εὐχὰς καὶ τὰς εὐσεβεῖς διδασκαλίας.

Τοῦ Ε'. Εἰδυλλίᾳ προτάττει τὴν ἔξῃ ἐπιστολὴν
« Φίλε μου μου Κ. Ἀσώπια. Μὴ θαυμάσῃς εἰ μὲν καὶ
» ἐγὼ ἀπεκόπησα νὰ ποιήσω τι, μάλιστα εἰς εἶδος,
» ὅπου δὲν εὐαρεστᾷ τόσον εἰς τοὺς ἡμετέρους αὐ-
» στοροὺς ἠθικοὺς. Τὴν λύραν τὴν τῆρον ἤκουσα (α),
» ἐκείνης οἱ τόνοι μοῦ ἐθέλξαν τὴν καρδίαν· ἐκείνη
» μὲ ἐξέγαλεν... « ἦτ' ἐκλεψε νόον πῦκα παρ φορ-
» νότων » διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἐσὲ τὴν προσφέρνω, ὅτι
» σὲ γνωρίζω συμπαθητικὸν εἰς τὰς ἀδυναμίας μου·
» Δέξου λοιπὸν τὸ ἐλάχιστον τοῦτο σημεῖον τῆς πρὸς
» σὲ φιλίας μου καὶ ἀγάπης με ». Ἐν τούτῳ ἐπι-
γραφόμενῳ « Ἰμνος ἐπιλήμιος » περιγράφει ἀγρο-
τικὰ τινα ἔθνη τρυφόντων καὶ ληνοπατούντων διὰ
τινος ὕμνου πρὸς τὸν Βάκχον, ἐν ᾧ περιέστηται ἐν
Νάξῳ, ὁ Ζεὺς, ὁ Ποσειδῶν, αἱ Μοῦσαι, ἡ Ἀφροδίτη
μὲ τὸν ξανθὸν Ἑρωτα, σὺν τούτοις δὲ αἱ Νύμφαι, οἱ

(α) Τὴν θαυμαστὴν δηλαδὴ ἐπιλήμιον λυρικὴν ψῆδον τοῦ
Ἀνακρέοντος.

κερασφόροι Σάτυροι καὶ ὅλοι· ὁ ὅμιλος τῶν θεῶν καὶ
ἡμιθέων, καὶ ἐν μέσῳ πάντων ὁ Διώνυσος στεφανηφο-
ρῶν παριστᾷ μετὰ τῆς νύμφης αὐτοῦ Ἀριάδνης διὰ
χοροῦ καὶ ὠδῆς· πῆσαν τὴν περὶ τὴν οἶνοπότην ἐργα-
σίαν, ἐπισφραγίσας ταύτην μὲ κυβίστημα ἐξοίσου.
Ἐμεδίασεν εἰς τοῦτο ὁ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, καὶ
οἱ λοιποὶ θεοὶ ἐπευφήμησαν, πίνοντες δὲ τὸν γλυκὺν
οἶνον καὶ σπείσαντες « Ἰλασμά θνητῶν καὶ ἀθανά-
των » διέλυσαν τὴν τελετήν. Μετὰ τὸν ὕμνον οἱ τρυ-
γυταὶ εὐθυμοῦσιν ἀθῶως.

Ἐν τῇ ΣΤ'. Εἰδυλλίᾳ ἐπιγραφόμενῳ « ἡ υἱοθε-
σία », παριστᾷ Ἀμόνταν τιὰ, ὅστις ἐκκρήνης καὶ
τῆς συζύγου αὐτοῦ υἱοθετεῖ ἐκ φιλικῆς ἀγάπης παν-
τάρφανόν τι θυγάτριον φίλου του, πρὸς ὃ εὐσεβῶς
προσφέρουσιν ἀμφότεροι τὴν αὐτὴν στοργήν, ἣν καὶ
πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῶν τέκνον. Διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν
ταύτην οἱ θεοὶ ἐκχέουσι πλουσιοπαρόχους τὰς ἐπου-
ρανίους εὐλογίας τῶν εἰς τὴν ταπεινὴν καλὴν τοῦ
Ἀμόντα, ὅτι τοὺς προστάτας τῶν πτωχῶν καὶ ὀρ-
φάνων τοὺς στοχάζονται ἐπιτρόπους τοῦ ἐδῶ κἄτω
εἰς τὴν γῆν.

Ἐν τῇ Ζ'. Εἰδυλλίᾳ ἐπιγραφόμενῳ « ἡ Σύριγξ »
προτάσσεται πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ Ἐάνθην Νικο-
λάου ἡ ἔξῃ ἐπιστολὴ, ἣν ὡς ἐνδιαφέρουσαν μεταφέ-
ρομεν αὐτολεξεί. « Φίλε μου Ἐάνθε Νικολάου. Γνω-
ρίζω σε καὶ σύζυγον ἀγαπητὸν, καὶ πατέρα φίλ-
στοργον, διευθύων εἰς τὴν σῆν καὶ τῶν ὁμοίων σου
αἰσθητικὸτητα τὸ παρὸν εἰδυλλίον· ὁ, μακρὰν τοῦ-
τό μου τὸ ποιημάτιον ἀπὸ τοὺς αὐστηροὺς ἐκείνους
πατέρας, εἰς τῶν ὁποίων τὴν σκυθρωπὴν ὕψιν τὰ τέ-
κνα τῶν υποβέβησαντα ἀπὸ τὰς ποδῆς τῆς μητρὸς
τῶν, ὅπου κρύπτονται, δὲν ἀνεκλύψαν ποτε ἔχους
φιλοστοργίας, οὐδὲ μενίδιμα ἱλαρόν. Τὴν καρδίαν τῶν
τοιούτων· εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ τὴν μαλὰξῃ ἡ ἀ-
φέλεια ἐνδὲς εἰδυλλίου· αὐτὴν πρέπει νὰ τὴν παραδώ-
σωσιν εἰς τὰ φλογώδη χαλκεῖα τοῦ Ἰωάννου καὶ
ἐκεῖ, ὑποκῶτω εἰς τὰ φοινικὰ σφυροκοπήματα τῶν
μελανῶν γυνήτων, ἵσως μετασχηματισθῇ ὁπισθόν.
Ὅχι λοιπὸν εἰς τοὺς τοιούτους πατέρας, ἀλλ' εἰς πα-
τέρας ὡς τὸν Σωκράτην, ἀλλ' εἰς πατέρας ὡς τὸν Ἀ-
γασίλαον, καὶ ὡς ἐσὲ, φίλε μου, παρ' ὅμιν τὴν σήμε-
ρον, οἱ ὅποιοι ἀγαπᾶτε ἐκ ψυχῆς τὰ τέκνα σας, οἱ
ὅποιοι τὰ βραβεύετε, οὐδὲ τὰ παιδεύετε ἀλόγως, καὶ
τὰ συμβιβάζετε οὕτω πῶς, εἰσατε, ὅταν μὲν φιλοδιω-
ρούμενοι τὰ φιλήτε διὰ τὰς ἀξίας τῶν πράξεων, αὐ-
τὰ τὸ νομίζουσιν ὁρῶν οὐράνιον· ὅταν δὲ πρὸς παι-
δεῖαν τὰ ὑστερεῖτε τὸ πατρικὸν φιλίημα, τὸ νομι-
ζοῦσι μεγίστην ποινήν. Εἰς τοὺς τοιούτους λοιπὸν
πατέρας προσφέρνω τὸ παρὸν εἰδυλλίον, καὶ ἵσως
θέλετε τὸ δεχθῆ εὐχαρίστως. » Ἐν αὐτῇ δὲ τὸ εἰ-
δυλλίον παριστᾷ τὸν πατέρα Μενάκχαν πληροῦντα
τὰς εὐχὰς καὶ ἀθῶας ἐπιθυμίας τοῦ υἱοῦ τοῦ Δάμου·

νος, καὶ ὑπερφιλῶντα αὐτὸν, πρὸς δὲ καὶ ᾄσμα τι βουκολικὸν καὶ ἀφελέστατον ἀνομοιοκατάληκτον καὶ ὠραῖον, ὅπερ ψάλλει ὁ μικρὸς Δάμων συνοδεύων αὐτὸ μὲ τὴν σύριγγα, ἣν ὁ φιλόστοργος αὐτοῦ πατήρ Μενάλαος ἐκ τοῦ προχείρου τῷ κατεσκεύασεν.

Ἐν τῷ Η'. Εἰδυλλίῳ ἐπιγραφομένῳ Τρυγητὸς προτάσσει βραχυτάτην ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς φίλους αὐτοῦ Ἀνδρ. Μουστοξύδην καὶ Δημ. Σχινῆν, πρὸς οὓς τὸ ἀφιεροῖ. Ἐν αὐτῷ δὲ παριστᾷ Σάτυρον εὐθυμον καθήμενον εἰς ἴσκιον ὁροσερὴν καὶ ἔχοντα πλησίον τοῦ τᾶς ὀπίρας του καὶ τὸ οἶνοδόχον ἀσκίον του πλήρες· φίλος Σάτυρος ἐλθὼν καὶ παρακληθεὶς παρεκάθησε διὰ νὰ συμπῆ καὶ συγχρόνως ἀπήτησε παρὰ τοῦ ἐστιάτορος νὰ τῷ ψάλλῃ « τὴν Τρυγητὸν » καὶ οὕτως ἔνευ πολλῆς παρακλήσεως ἔρχεται τῆς ᾠδῆς ἐν ἑπτὰ στροφαῖς· ἡ δὲ ὑπόθεσις, ὁ Τρυγητὸς, ἡ κατὰ τῶν Ἰνδῶν ἐκστρατεία τοῦ Διονύσου μετὰ τῶν θυρσοφόρων Ναινάδων, τοῦ Σειληνοῦ, τῶν Σατύρων, τέλος τὴν νίκην αὐτοῦ μετὰ τὸ ᾄσμα, οἱ Σάτυροι ἔπιον αὖθις, ἐδίσσευσαν καὶ ἐτρίσευσαν, εὖ οἱ Πάχχε φρονέζοντες, καὶ ἐχωρίσθησαν.

Τοῦ Θ'. Εἰδυλλίῳ ἐπιγραφομένου « Ὁ Μήριτος », προτάσσει φιλολογικὴν τινα ἐπιστολὴν πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ Ἰωάν. Βρετόπουλον, ἐν ᾗ πραγματεύεται περὶ τῶν χυδαίων προλήψεων, καὶ περὶ τῶν εἰς τὴν ἑλλάδα περιηγητῶν. Ἐν δὲ τῷ Εἰδυλλίῳ περιγράφει ἀπλοῦς ἔθιμα ἀγροτικῶν δεισιδαιμονικῶν, τὴν στέψιν τοῦ ἔρωτος, τὸ γλυκὺ τῆς χελιδόνος ᾄσμα, καὶ τέλος χορὸν εὐθυμον μετὰ τὸν ὅποιον ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἔργα τῶν.

Ἐν τῷ Ι'. καὶ τελευταίῳ Εἰδυλλίῳ ἐπιγραφομένῳ « Τὸ κυνήγιον », περιγράφει φυσικῶς καὶ πιστῶς τὸ διὰ παγίδων κυνήγιον δύο παιδῶν, τὰς ἀθώας αὐτῶν διηγήσεις καὶ τέλος τὴν ἀποτυχίαν τῶν.

Ἐν τέλει προσθέτει μικρὰν ᾠδὴν, περὶ τοῦ ἀξιωματοῦ τῶν γυναικῶν, ὑπὸ Σχιλλέρου, ἣν μεταφέρομεν ἄπασαν ἐνταῦθα, καθόσον ἡ *Πανδώρα* ὑπῆρξε πάντοτε πιστὴ φίλη καὶ ἐπαινέτις τῶν ἀρετῶν τοῦ Τρυφεροῦ φύλου.

« Τιμᾶτε τὰς γυναῖκας· αὗται πλέκουσι στέφανα εἰς τὴν γήινον ζωὴν μὲ οὐράνια δῶρα· ἐξυφαίνουσι τὴν θεοποιῦσαν ταινίαν τοῦ ἔρωτος, καὶ περιτυλιγμένοι εἰς τὴν αἰδέσιμον σκέπην τῶν χαρίτων, αἰπνοὶ τρέφουσι μὲ θεῖαν χεῖρα τὸ ἀκοίμητον πῦρ τῶν εὐφροσύνων ἀσθημάτων.

« Αἰώνιος ἔξω τῶν ὀρίων τῆς ἀληθείας περιπλανᾷται ἡ ἀγρία τοῦ ἀνδρὸς δύναμις· οἱ στοχασμοὶ ἀδιακόπως τὴν ἀμύθητον εἰς τὰς θαλάσσας τῶν παθῶν. Αὐτὸς δὲ ὅλος ἀχόρταγος, πετᾷται ἀφελὲς εἰς τὸ ἀπώτατον μέλλον διὰ νὰ τὸ δράξῃ· ἡ καρδίκα τοῦ δὲν ἡσυχάζει πώποτε, ἀλλ' ἀχαλινώτως φερόμενος, ἐναιροπολεῖται εἰς τὰ ἀπείρως μακρὰν ἄστρα.

» Ἀλλ' αἱ γυναῖκες μὲ τὸ θελητικὸν καὶ δεσμευτικὸν τῶν βλέμμα, ἐπανακαλοῦσαι συμβουλεύουσιν τὴν φυγάδα. Αὗται μὲ συνεσταλμένην χρηστοθήβαιαν, ὡς παρὰ θυγατέρες τῆς φύσεως, μένουσιν εἰς τὴν ταπεινὴν μητρικὴν τῶν καλῶν.

» Ἐχθίστη εἶναι ἡ τοῦ ἀνδρὸς παρσφορά· αὐτὸς μὲ βίαν ἐξολοθρευτικὴν διατρέχει ἀγρίως τὴν ζωὴν τοῦ ἀνῆσυχος ὅλος καὶ χωρὶς ἀνάπαυσιν· ὅ,τι ἐδημιούργησε, τὸ ξανακαταλύει· πάντοτε ἡ μάχη τῶν ἐπιθυμιῶν κυριεύει τὴν καρδίαν τοῦ, πάντοτε· καὶ ὡς αἱ κεφαλὰί τῆς ὕδρας ἀδίδως πέφτυσι· καὶ ἀναδίδου.

» Ἀλλ' αἱ γυναῖκες εὐχαριστοῦμεναι εἰς δόξαν ἡ συχωτέρων συνάγουσι τὰ ἄνθη τοῦ παρόντος, καὶ τὰ περιθάλλουσι μὲ ἐρωτικὴν σπουδὴν· ἐλευθερώτεραι εἰς τὰς περιορισμένας τινας ἐργασίας, πλουσιώτεραι δὲ αὐτοῦ εἰς τὰ ἔρικα τῆς γνώσεως, καὶ τοῦ ἀπείρου κύκλου τῶν φαντασιῶν.

» Αὐστηρὴν, ὑπερήφανον καὶ αὐτάρεσκον τοῦ ἀνδρὸς τὸ στήθος ἀναισθητεῖ πρὸς τὴν ἐπουράνιον ἡδονὴν τοῦ ἔρωτος, διὰ νὰ συσφιχθῇ ἀγαπητικῶς εἰς μίαν· καρδίαν· δὲν γνωρίζει τὴν ψυχικὴν ἀνταπάμην, οὔτε ποτὲ δακρύζει· καὶ αὐταὶ αἱ δυστυχίαι τῆς ζωῆς ἀπολιθοῦσι τὴν ἡδὴ ἐσκληρυνμένην ἀσθησίν του.

» Ἀλλὰ καθὼς ἡ αἰολικὴ λύρα τρεμουλιάζει καὶ εἰς τὴν ἐλαφροτάτην πνοὴν τῶν ζεφύρων, οὕτως ἐκινάσσεται ἡ αἰσθητικὴ τῆς γυναικὸς ψυχὴ· ὀλιβομένης Τρυφερᾶ ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῶν δαιμόνων, ἀσθημαίνει τὸ ἐρωτικὸν τῆς στήθος καὶ λάμπουν οἱ οὐδαίμοι τῆς ἀπὸ ὁροσίαν οὐράνιον.

» Εἰς τὴν δυναστείαν τῶν ἀνδρῶν κρατεῖ μόνον τὸ μάχιμον δικαίωμα τῆς ἰσχύος· μὲ τὴν σπάθην κρίνει ὁ Σκύθης, καὶ ὁ Πέρσης εἰς δουλείαν ὑποβάλλεται· μάχονται μανιωδῶς, αἱ λαίμαργίαι τῶν ἀγρίων καὶ χονδρῶν· αἱ δὲ βραχυώδεις κραυγαὶ τῆς ἔριδος ἀντιθεοῦν ὁπόθεν ἔφυγον αἱ χάριτες.

» Ἀλλὰ μὲ τὴν γλυκεῖαν καταπειστικὴν παράκλησιν αἱ γυναῖκες κυριεύουσι τὰ ἄνθη, σβύνουσι τὴν μετὰ κρότου φλογίζουσαν διχόνοιαν, διδάσκουν εἰς τὰ ἐχθροπαθεῖς δυνάμεις νὰ ἀγκαλιζόνται φιλικῶς, καὶ ἐνόνουσι τὰ αἰώνιος ἀντιμαχόμενα.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 2 Ἰουνίου 1862.

ΕΜΜ. ΚΩΝΝΙΝΙΔΗΣ.